

2009

Komennusmies

METALLI ammattiosasto 254

TÄSSÄ NUMEROSSA aiheina mm:

- *KOMENNUSMIESTEN VEROTUS*
- *METALLIN PUHEENJOHTAJAN HAASTATTELU*
- *TYÖEHTOSOPIMUS*
- *TEAM*

Komennusmies-lehti on Metallin ammattiosasto 254:n tiedotuslehti, joka vuonna 2009 ilmestyy yhden kerran.

Päätoimittaja

Risto Lakanen

Toimitussihteeri

Ulkoasu ja taitto

Päivi Jankkari

Painopaikka

Painorauma Oy, Rauma

Painosmäärä 1500 kpl

Kannen kuvat

Juha Kapiainen

Yllä: Kombivoimalaitos, Kårstø/Norja

Alla vas: UPM-Kymmene, Kajaani

Pekka Miettinen

Alla oik: Technip, Mäntyluoto

Osoitelähde

Ammattiosaston jäsenrekisteri

Palaute

ao254.metalli@elisamet.fi

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan palsta	3
Työehtosopimus	4
Kiitos	5
Veroparatiisilandia	6
Reilu kauppa jatkaa kasvuaan	10
Komennusmiesten verotus 2009	12
Kansanedustaja Jyrki Yrttiaho	17
Metallin puheenjohtajan haastattelu	18
Työttömyyseläkeputkesta työttömyysputkeen	21
TEAM, synty ja haaksirikko	22
Esko Seppänen	26
Ennen olivat konstit toiset	29
Katson pimeään	30
Työsuojeluhommissa sattunutta	34
ITUCin vuosiraportti	38
Kesän helmiä	40
Terveiset kummilapsilta	41
Harrastuksena kuuntelu	43

HELSINGIN SEUDUN
TEOLLISUUSASENTAJAT RY
Ammattiosasto 254

TOIMISTO

Turunlinnanatie 8, 5. krs

00930 Helsinki

puh. 045 235 2727

sähköposti: ao254.metalli@elisamet.fi

<http://www.elisamet.fi/ao254.metalli>

AVOINNA:

pe 10.00-18.00

ke 12.00-16.00

Kesä- ja heinäkuu suljettu

PUHELINPÄIVYSTYS:

ke ja pe klo 10.00-18.00

Puheenjohtaja
Pasi Vahtermo
Emännäntie 3C17
76130 Pieksämäki
puh. 040 868 4779

Taloudenhoitaja
Lauri Hölsömäki
Vaarinpolku 5
29600 Noormarkku
puh. 0400 597 486

Pekka Miettinen
Viklankuja 15
55400 Imatra
puh. 050 326 9942

Sauli Pietarinen
Maarinkunnaant. 7B10
01370 Vantaa
puh. 050 341 0955

Varapuheenjohtaja
Jarmo Kohonen
Herneorontie 31
54310 Hytti
puh. 050 359 0469

Opintosihteeri
Risto Lakanen
Lauri Mikonpojan t. 16B1
00840 Helsinki
puh. 040 5514017

Juha Kapiainen
Vuorelantie 65
54820 Kotimäki
puh. 040 864 4433

Ippo Tissarin
Korppitie 32B
01450 Vantaa
puh. 050 563 4023

Sihteeri
Tapio Niemelä
Pajamaenkatu 5C17
42100 Jämsä
puh. 050 340 9549

Taisto Kleimola
Lenkkitie 12
26720 Monnanummi
puh. 040 849 9080

Ari Peuhkurinen
Paulapolku 5
44120 Äänekoski
puh. 040 546 7645

TOIMIKUNTA
2009

Muutosten aikaa

Edellisessä komennusmies-lehden numerossa puheenjohtaja kirjoitti ammattiosaston merkityksestä ja tulevaisuudesta. Nyt elämme sitä tulevaisuutta, vuosi on vaihtunut; samoin tälle palstalle kirjoittaja, mutta osaston merkitys on säilyttänyt tähtensä.

Lukiessani pari vuotta takaperin osasto 254:n historiasta kertovaa kirjaa tajusin, kuinka suuri merkitys aktiivien toiminnalla on ollut nykytilanteeseen ja olosuhteisiin, missä työskentelemme. Ilman osaston kannanottoja monet komennustyöhön liittyvät asiat olisivat huomattavasti huonommin. Kaikki ongelmat eivät kuitenkaan ole vielä kunnossa ja vanhojakin saavutettuja etuja yritetään kaikin voimin viedä meiltä pois työnantajien taikka sitten porvarihallituksen läpivirtomien lakipykälien toimesta.

Komennusväkeä eniten koskettavia asioita ovat olleet ja on tulevaisuudessakin matkustus, asuminen, työskentelyolosuhteet, kulukorvausten verotus ja tietenkin palkkaus. Näihin tärkeisiin asioihin osasto 254 tarttuu jatkossakin tosissaan ja on mukana taistelemassa niitä paremmaksi.

Rajojen aukeamisen jälkeen työmaille on saapunut yhä enemmän suuria joukkoja outoja kieliä puhuvia ammattitovereita. On ikävää todeta, että hyvin useasti nämä muukalaiset tekevät työtä Suomessa täysin eri ehdoilla kuin me. Heillä asumisolosuhteet, palkkaus, ylityökorvaukset ja mm. terveydenhuolto ovat huomattavasti huonommin kuin kotimaisella väellä. Tästä hyötyvät vain ne roskafirmat, jotka välittävät tai käyttävät tällaista työvoimaa. Ulkomaisen harmaan työvoiman käyttöön on puututtava jatkossa tiukasti. Osastoon onkin viime aikoina liittynyt vääriin kohdeltuja ulkomaisia työntekijöitä. Tämä katsotaan hyväksi asiaksi. Näin heidän asiansa pyritään saamaan kuntoon ja olemme kaikki samalla viivalla.

Monet teollisuusyritykset ovat laman takia jäädyttäneet investointisuunnitelmiaan. Tämä on väistä-

mättä vaikuttamassa jäsentemme työllisyyteen. Suomessa ei kuitenkaan ole esitetty suoraan metalliteollisuuden kohdistuvia tukipaketteja vaan apua odotetaan muilta aloilta, kuten energiateollisuudesta. Odotammekin hallitukselta nopeita elvytystoimia teollisten investointien sekä paperi- ja telakkateollisuuden tukemiseen. Tämä vaikuttaisi myös matkatöissä työskentelevien metallimiesten työllisyystilanteeseen.

Osaston toiminnalla ei ole koskaan ollut varsinaista teemaa, vaan kaikkiin komennustyötä koskeviin ongelmiin on puututtu. Näin tulemme toimimaan jatkossakin. Tämän lisäksi aiomme panostaa vanhojen ja uusien luottamusmiesten kouluttamiseen sekä tiedottamiseen muuttuvan maailman tahdissa.

Itse olen jo useamman vuoden ollut osastomme toimikunnan nuorin jäsen. Toimintaamme tarvitaan lisää uusia kasvoja, jotta tulevaisuudessakin voidaan puhua ammattiosaston merkityksestä reppumiesten elämään.

Kirjoittajaan saa vapaasti ottaa yhteyttä ja kysyä toiminnastamme.

Pasi Vahtermo

Puh: 040 868 4779

Email: pasi.vahtermo@yit.fi

TEKNOLOGIATEOLLISUUDEN
TYÖEHTOSOPIMUS
1.10.2009-30.9.2012

TES

UUSI TYÖEHTOSOPIMUS SAATIIN NEUVOTELTUA ELOKUUSSA. NEUVOTTELUPÖYTÄÄN KÄYTIIN HEIKOISTA ASEMISTA, MUTTA MUUTAMIA KOMENNUSMIEHIÄ ILAHDUTTAVIA PARANNUKSIA SAATIIN KUITENKIN SOVITTUA.

HISTORIALLISEN HUONOT NEUVOTTELUASETTELMAT

Teknolgiateollisuuteen syntyi sopimusesitys 20.8.2009 ja Metalliliiton valtuusto hyväksyi sen 31.8.2009. Sopimuksen rahallinen anti ei paljon päätä huimaa, mutta jos asiaa miettii hiukankin realistiselta pohjalta, niin paljon ei ollut odotettavissakaan. Työnantajapuolen vuorineuvossivellä oli varaa hylätä jo toukokuun alussa liittojen välisten neuvottelukuntien silloin yhdessä esittämä 0,7%:n korotusesitys. Taloudellinen ahdinko ja työttömyys sekä synkeät ennusteet ovat edenneet kesän mittaan sitä rataa, että elokuun lopulla oli aluksi tarjolla enää pelkkä nollakorotus. Metalliliiton jäsenistöstä on 30 000 työttömänä jo nyt ja tulevan talven lukemia ei uskalla alkaa edes arvailemaan. Markkinatalouden syöksykierre heitti vääntökapulat isäntien käsiin ja duunarit jälleen kerran konkurssin maksumiehiksi.

Pelkkään nollaan ei sentään jääty, mutta ei kyllä kovin kauaskaan. Ensimmäisen vuoden korotus on 0,5%, ja seuraavan vuoden korotusten osalta käydään arviointi ja neuvottelut 31.5.2010 mennessä. Samoin vuoden 2011 korotusten osalta 31.5.2011 mennessä. Lisäksi sopimuksen allekirjoituspöytäkirjaan jäi ikävä

kriisilauseke, jonka myötä voidaan paikallisesti sopia palkankorotusten siirtämisestä, osittamisesta tai kokonaan maksamatta jättämisestä, jos yrityksen taloudellinen tilanne on erityisen huono. Olen varma, että tähän kategoriaan ilmoittautuu likimain jokainen metallialan yritys ja luottamusmiehille kasaantuu sen myötä kovia paineita. Sinällään tuo prosentin puolikas ja nimenomaan sen maksamatta jättäminen ei pelasta yhtään yritystä. Kyseessä on merkittävä periaatteellinen päänaavaus, joka tehtiin nyt laman varjolla. Tilanteen normalisoituessa tulee olemaan liitolle kova työ saada se teksti hävitettyä tulevista sopimuksista.

Itse olin mukana kyseisessä neuvottelupöydässä ja pakko sanoa, että on tullut oltua matkan varrella mukana hauskemmissakin tilaisuuksissa. Työnantajapuoli toi jo keväällä pöytään melkoisen heikennysten listan. Siinä olivat tulilinjalla muun muassa pekka-set ja palvelusvuosilisät. Oli melkoinen työmaa miekkailla pitkin kevättä noiden asioiden kanssa, mutta sillä rintamalohkolla menestyttiin huomattavasti paremmin kuin palkankorotusten kanssa.

PIENIÄ PARANNUKSIA KOMENNUSMIESTEN ASEMAAN

Uuteen sopimukseen tuli pari parannusta komennusmiesten asioihin. Molemmat koskevat erikoistilanteita, mutta ovat arkipäivää jossakin kohtaa kaikille komennuksilla kiertäville.

Ensimmäinen koskee tilanteita, joissa työkohteen ja asunnon välimatka on suhteettoman pitkä komennuskohteessa. Kyse on siis työnantajan järjestämästä komennusasunnosta eikä omasta kodista.

Työehtosopimus on sanonut tähän asti, että jos työntekijä joutuu asumaan yli 5 kilometrin etäisyydellä työmaalta, työntekijälle maksetaan korvaus matkakustannuksista. Kyse oli siis pelkästä kilometrikorvauksesta. Pitkin matkaa on tullut ongelmia siitä, että jos asunnon ja työpaikan välinen matka on ollut kohtuuttoman pitkä, niin matka-ajasta ei ole saanut mitään korvausta. Näitä ongelmia on noussut esiin suurien seisokkien yhteydessä sekä muutamilla kaivoskohteilla, jotka sijaitsevat kaukana taajamista.

Uuden tessin myötä työntekijälle maksetaan tällaisesta matkasta matka-ajan palkkaa, mikäli työkohte sijaitsee komennuspaikkakunnalla yleisesti käytetyn kulkutien mukaisesti mitaten yli 40 kilometrin päässä työntekijän käyttämästä tilapäisestä asunnosta.

Toinen parannus koskee tilanteita, joissa työnantaja lähettää työntekijän tämän sairauden tai tapaturman vuoksi komennukselta kotiin.

Vanha sopimus on sanonut niin, että työntekijälle maksetaan kotimatkasta aiheutuneet kustannukset (kilometrit). Matka-ajan kohdalla sanotaan, että matka-ajan korvausta maksetaan kuitenkin vain sen säännöl-

TES 16 §

lisen työajan osalta, jolta ei makseta sairausajan palkkaa. Asiaa on tulkittu ja sovellettu liittojen yhteisellä tulkinnalla tähän asti niin, että matka-ajan palkkaa ei makseta säännöllisen työajan eli klo 16.00 jälkeen. Tämä on ollut suuri vääryys. Jos esimerkiksi oululainen komennusmies joutuu lähtemään Porvoon jalostamolta sairauden vuoksi kotiin, niin matka-ajasta ei tulisi mitään korvausta. Kyseinen päivä menisi käytännössä kello 16.00 asti sairausajan palkalle, ja sen jälkeen ei olisi oikeutta matka-ajan korvaukseen. Sama ongelma tulisi eteen palattaessa sairastamisen jälkeen työkohteeseen.

Tämä epäkohta on hirtänyt ammattiosastoa jo vuosikausia, ja asiaa on pidetty koko ajan esillä. Viimein tilanteesta alettiin kiinnostua myös Metalliliitossa. Asiasta tehtiin ao. 254:n kautta liittojen välinen erimielisyysmuistio. Muistioneuvottelut eivät johtaneet mihinkään lopputulokseen, mutta niiden pohjalta meille tehtiin esitys siitä, että jos vedämme erimielisyyden pois, niin uuden työehtosopimuksen tekstiä muutetaan tuolta osin. Hyväksyimme esityksen, ja uusi teksti on luetavissa tuossa alla. Sillä turvataan jatkossa komennukselta sairauden tai tapaturman vuoksi kotiin lähetetyn komennusmiehen matka-ajan korvauksen maksu hänen tosiasialliseen kotiinsa asti.

Matka-ajan korvausta maksetaan siltä kotimatkan ajalta, jolta ei makseta sairausajan palkkaa.

Kiitokset Martti Seppäselle

Osastomme perustajajäsen ja pitkäaikainen tilintarkastaja Martti Seppänen on ilmoittanut halunsa jättäytyä pois tilintarkastajan tehtävästä ja keskittyä muihin haasteisiin. Martti oli mukana perustamassa osastoa 1971, jolloin tuli myös valituksi toimikuntaan varajäseneksi. Vuonna 1994 hän suoritti tilintarkastajien kurssin ja seuraavana vuonna aloitti tilintarkastaja Tarmo Seppälän varajäsenenä. Jorma Suhosen ollessa tilintarkastajana vuonna 1996 Martti toimi hänen varamiehenään.

Vastuullisia tilintarkastajan tehtäviä Martti hoiti kunniaakkaasti vuosina 1997–2009. Näiden vuosien aikana hän suoritti myös useita tilintarkastukseen ja ammattiosaston talouteen liittyviä kursseja. Näistä vuosista suuret kiitokset ja kaikkea hyvää tulevaisuudessa.

Ao. 254:n jäsenistön ja toimikunnan puolesta

Pasi Vahtermo

Tapio Niemelä
AO 254:n sihteeri
Jämsä

VEROPARATIISILANDIA

Hyvinvointivaltiossa verotuksen progressiivisuus on elinehto

Maksamme veroja, että kaikilla olisi sosioekonomisesta asemasta riippumatta saatavilla hyvinvointipalvelut: koulutus, terveydenhoito, kaikkien käytössä oleva toimiva infrastruktuuri, turvallinen ympäristö, jossa ketään ei jätetä heitteille ja sitä myötä yhteiskuntarauha ja järjestys jnpp... Suomessa on varallisuutta enemmän kuin koskaan, siitä huolimatta kunnissa kavennetaan peruspalvelujen tasoa ja pahimmillaan mennään rakenteellisiin leikkauksiin asti. Valtiohallinnon puolella on menossa nk. valtiohallinnon tuottavuusohjelma, joka käytännössä tarkoittaa hyvinvointipalveluiden leikkaamista. Miten tähän on tultu: kukaan ei haluaisi maksaa veroja, vaikka palvelut kyllä kelpaa; harmaa talous saa olla kuin käenpoika leppälinnun pesässä; palveluiden tuottaminen on kallistumaan päin ja laatu huononee takuuvarmasti, kun niitä ulkoistetaan kokoomushuomassa jne...

Kuitenkin veroja vielä onneksi maksetaan ja jotain vastinetta on vielä jäljellä, ja suurimman vastuun niiden rahoituksesta kantaa tavallinen palkan saaja, niin kuin ennenkin mutta suhteessa aina enenevässä määrin. Hyvätuloiset, varsinkin pääomatuloja saavat, kantavat aina vaan pienenevää vastuuta verokertymästä. Tämä näkyy hyvin rajusti kasvaneista tuloeroista, mitkä tuovat Suomeen kehitysmaapiirteitä. Tuloerojen kasvattaminen ja ylimääräisen rahan verolta vapauttaminen on ollut määrätietoista politiikkaa Esko Ahon hallituksesta alkaen.

Mitä suuremmat tulot, sitä pienemmät verot suhteellisesti ottaen

Tässä joitakin esimerkkejä hyvin ansaitsevien luonnollisten henkilöiden laillisesta vähäveroisuudesta: ei-pörssilistatuissa yhtiöissä, esim. lääkäriyhtiöt (joilta monet kunnat nyt ostavat perusterveydenhoitopalvelut markkinahintaan), asianajotoimistot (joilta monet "persaukiset" rikolliset ottavat superkalliin asianajajan valtion piikkiin) jne, näissä yrityksissä omistajatyöntekijät voivat nostaa osinkotuloa verovapaasti 9 prosenttia, max 90 000 e/vuosi, jos yhtiössä on tarpeeksi nettovarallisuutta. Ylimenevältä osalta maksetaan 28%:n pääomaveron, normaalia ansiotuloa ei saada ollenkaan tai minimaalisen vähän. No, maksaahan yritys tietenkin veroa, esim. osakeyhtiö vähennysten jälkeen voitostaan ns. yhteisöveroa 26%, jota Jorma Ollila vaatii pienennettäväksi "kilpailukyvyyn" nimissä. Mutta kuitenkin, eikä vähiten siitä syystä, että kun tällainenkin yritys myydään, raa-paistaan siitä päältä pois ns. hankintameno-oletta-ma, joka on vähintään 10 vuotta yrityksensä omistaneilla 40% ja sen alle omistaneilla 20%, ts. myyntitulosta maksetaan pääomaveron (28%) 60 tai 80 prosentin osalta ja 40 tai 20 prosenttia on täysin verovapaata tuloa. Pörssiyhtiöstä saadusta osingosta 70% on veronalaista pääomatuloa ja 30% täysin verovapaata tuloa. Kannattaa muistaa, että joka syksy julkaistavasta, kaikkia kiinnostavassa verottajan listassa ei pääomatulojen osalta näy kuin ainoastaan veronalainen osuus.

Kyllä nämä finanssimaailman lainalaisuudet ovat

tavallisen maataisen oikeustajulle käsittämättömät, esim. tämä pörssiosakkeiden hallintarekisteröinti-mahdollisuus. Tämähän mahdollistaa ulkomaalaisen osakkeenomistajan hääratä anonyymina rahastajana hallintarekisterissä bulvaanin välityksellä. Kuinkahan moni kotimainen sijoittaja nostaa verovapaa-ta pääomatuloa “ulkomaalaisena” tämän mahdollistamana?

Lainauksia Hesarista viime talvelta

Pari elävää esimerkkiä, mitä nuo edellä mainitut mahdollistavat (HS 4.11.08):

2007 korjausrakentamiseen erikoistunut Uudemaan Mestari-Rakentajien omistajakolmikko nosti kukin noin 2 miljoonan euron edestä pääomatuloja. Liikevaihto kyseisenä vuonna oli 23 milj. euroa, jolla yritys teki 2 milj. euron tappiollisen tuloksen, ansiotuloja ko. kolmikko sai 30 000 euroa.

2008 konkurssiin haetun Rakennusliike Henry Katajan omistaja ehti nostaa 2007 vuodelta tappiota tehneestä yrityksestään pääomatuloja 255 000 euroa reilun 41 000 euron ansiotulon päälle.

Globaalin harmaan talouden suuruusluokka

Entäpä nämä globaalisti huseraavat isot pörssi-yhtiöt. Katsoin netistä artikkeleja yhdestä maailman

arvostetuimmasta talousrikostutkijasta Raymond W. Bakerista. Hän on nykyään Kairossa asuva globaaleihin finanssimarkkinoihin perehtynyt asiantuntija, jota mm. Yhdysvaltain senaatti käyttää usein asiantuntijana kuulemistilaisuuksissaan. Tässä joitakin poimintoja artikkeleista: kansainvälisen laittoman pääoman suuruusluokka on Bakerin mukaan jopa 1500 miljardia dollaria vuodessa. Se jakautuu hänen mukaansa seuraavasti: hallitusten ja niiden virkamiesten korruptio 3%, kansainvälinen rikollisuus 31% ja yritysten veronkierto 66%.

Laillistettua rikollista toimintaa

Yksi keskeinen veronkierron mekanismi on siirtohinnoittelun väärinkäyttö. Siirtohinnoittelu tarkoittaa hintoja, joita saman yrityksen tai konsernin tytäryhtiöt maksavat toisilleen käydessään kauppaa keskenään. Siirtohinnoittelu avulla voidaan näyttää yhdessä valtiossa enemmän voittoja ja yhdessä enemmän tappiota. Useimmiten voitot ovat siellä, missä veroja ei juuri maksella eikä “turhia kysellä” ja päinvastoin. Tytäryhtiöiden välille keksitään myös kaikenmoisia rojaltimeksuja ja rekisteröidään vaikka kaikki yhtiön brändit johonkin veroparatiisiin, jonne sitten laskutetaan tytäryhtiöitä niiden käytöstä.

Kovan luokan talousrikolliset ovat saaneet elää kuin pellossa. Toivottavasti korkeimman oikeuden langettamat yli 2 vuoden ehdottomat tuomiot TJ Groupin johtajille ounastelevat käännettä parempaan.

Ilmari Nykänen

- Mitattiin ylinopeutta 40 kilometriä tunnissa. Taitaa tulla aikamoinen sakko!
- Enpä usko, kun ei viime vuosina ole ollut noita tuloja lainkaan!

Sihteerin poliittinen analyysi

Vaalista toiseen kannatustaan lisäävä **kokoomus** vastustaa joka tavalla finanssimaailman säätelyä siitakin huolimatta, että juuri tämä säätelyn puute on ajanut taas kerran maailman kuilun partaalle ja globaali jättilasku pakkomaksatetaan maailman vähäosaisimmilla. No, tähän kertoo vain, että mistään hiilijäljistä ja ekologisista askeleista, tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta jnpp piittaamattomia hyväosaisiakin tässä maassa ja maailmassa riittää ja kansanvaltaisissa maissa ennen kaikkea tyhmiä äänestäjiä tai äänestämättömiä.

Rahamaailma kyllä muistaa antaa tunnustusta marionettinukeillensa, niin kuin Financial Times teki tälle möreä-ääniselle pilipali-valtiovarainministerille. Hänhän on erityisesti ”kunnostautunut” harmaan talouden torjumisen vesittäjänä: vastustaa voimakkaasti käänteistä arvonlisäveroa, on leikkaamassa työsuojelupiirien jo ennestään liian alimitoitettuja resursseja ja näin ollen pitää porttia selkosen selälään harmaan talouden puuhapojille! **Kepu** myötäilee nöyrästi kykypuoluetta pääministeriapuoluee-

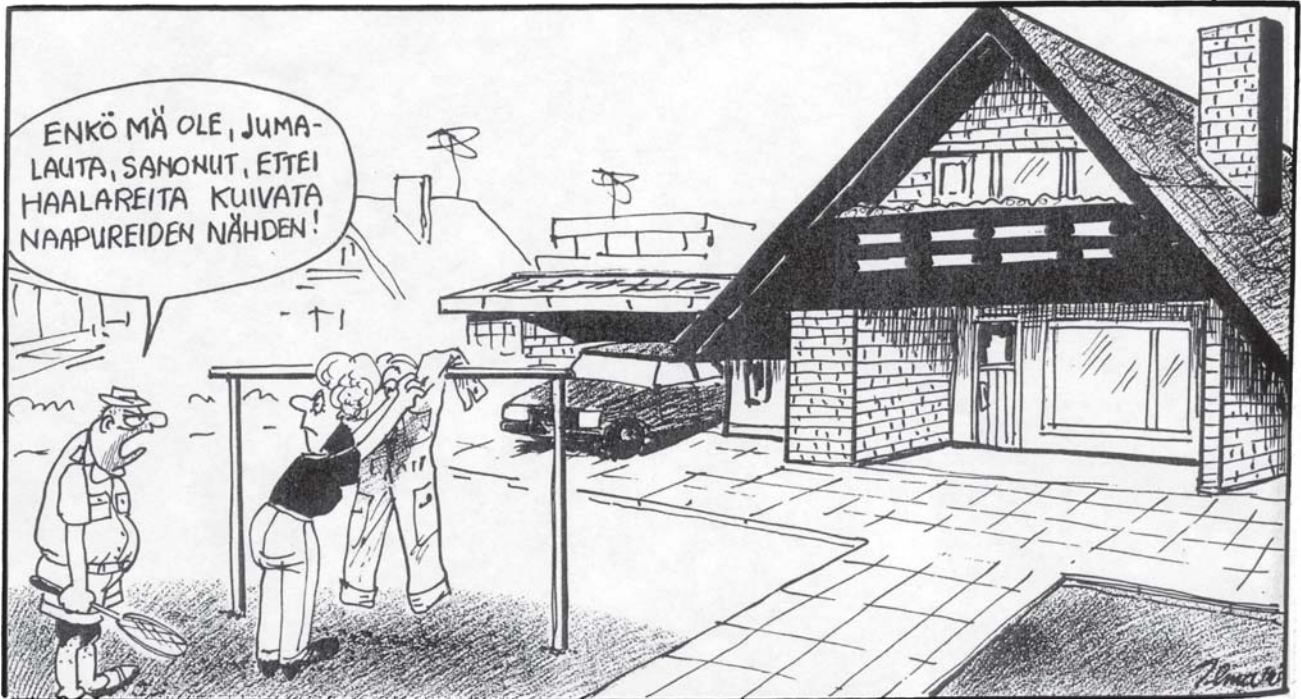
na. Heillä taitaa olla suurin ongelma, kuinka päästä uuniperunamiehestä siististi eroon. Siinä sivussa ehditään kuitenkin työttömille työntämään luuta kurkuun ja lunta tupaan.

Demareilla menee kaikki energia siihen, kun mietitään pitäisikö kepu ohittaa oikealta vai olla sitenkin vasemmistopuolue. Maan ainut vielä selkeä vasemmistopuolue **vasemmistoliitto** tekee puolueena asiapohjalta vastuullista oppositiopolitiikkaa ilman suurempaa populismin häivää ja kannattaa finanssimaailman säätelyä niin Suomessa kuin globaalistikin. Sen kannatus laskee vaali vaalilta. Eikä ihme, kun taitaa osa komennusmiehistäkin tehdä ehdokasvalintansa sen perusteella, miten pärjätään jonkin hömppäkanavan laatikkoleikeissä tai kuka tölväisee mannea pahiten, tai varmintä on tietenkin olla äänestämättä kokonaan, ”omia etuja ne kuitenkin siellä vaan ajaa”!

Tyytymättömyys on kanavoitunut **perussuomalaisiin**, jotka mahdollisesti tulevaisuudessa pönäköityvät rasistisella äärioikeistolaisella helppoheikkipopulismillaan vielä johtajaansakin suuremmaksi tai hajoavat toinen toistaan fasistisemmiksi kuppikun-

Gallup: ”Työväenpuolue” Kokoomuksen kannatus 25%

Ilmari Nykänen

Tottakai kokoomus lihoo, kun hitsari Jukaraisen perheestäkään ei löydy enää muuta punaista kuin tiilitalon seinä ja Saabin kylki.

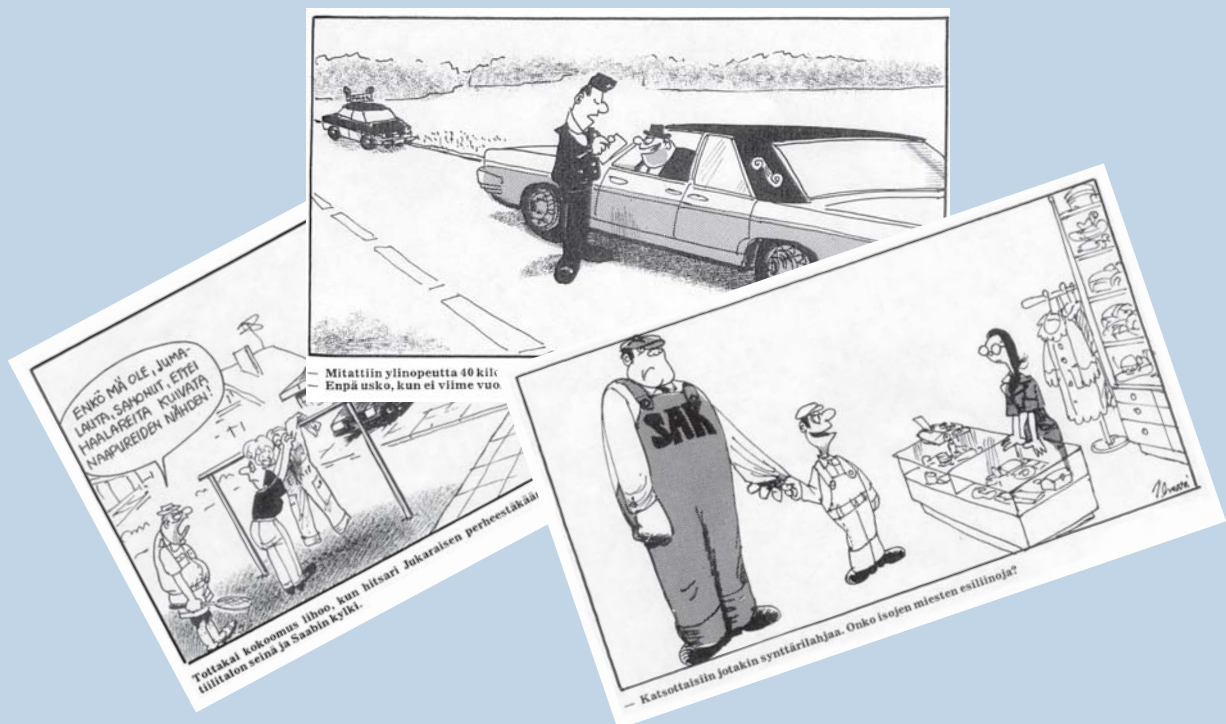
niksi! Maailman totaaliseen kriisiin ajaneen loputtoman ahneen ja vastuuttoman globaalin kapitalistin ja sen politiikan ja talouselämän huipulla olevien jättiläisten tehneiden sätkynukkeiden sijaan ovat perussuomalaiset löytäneet syyllisiksi ongelmiin maahan osittain huonohkosti integroituneet maahanmuuttajat, ts. kaikkein huono-osaisimmat. Osalle porukkaa, jonka isoin osa hereilläoloajasta menee pelkäämään mölyämiseen leivästä ja sirkushuveista, oppoa tämä kuin kuuma veitsi voihin. Yksinkertaisille totuuksille rakennettu poliittinen huuhaa-agenda nostaa hyvin, kun ei ole mitään vastuuta, mutta mahdollinen tuleva vastuu painaa tämmöisen rakennelman varmasti kasaan ennemmin tai myöhemmin. Myöhemmässä versiossa voi vaikka muistella tätä yksikiveksistä itävaltalaisista korpraalia.

Vihreiden etsikköaika on umpeutunut radikaalista alusta ja tuoreista tuulahduksista on muisto vain.

Tätä nykyä on päästävä hallitukseen kuin hallitukseen, ihan niin kuin oikeistolaisen kielipuolue **rkp:n**, siitäkin huolimatta vaikka rakennettaisiin ydinvoimaloita joka niemeen ja notkelmaan. Valitettavan silmiinpistävää on ollut vihreiden torjuva asenne ayliikettä ja vasemmistolaisuutta kohtaan, joka henkiöityy pitkälle oikeusministeri Tuija Braxin ja eversittärien Tarja Cronbergin ja Heidi Hautalan toimiin. Viimeiset munat siitä puolueesta lähti, kun Rosa Meriläinen jätti aktiivipolitiikan.

Kristilliset vielä, no siinä on semmoinen porukka, joka ensimmäisenä vetäisi oven kiinni Jeesukselta, jos hän maan päälle palaisi. Eikä vähiten siitä syystä, että hän aivan varmasti kannattaisi globaalien finanssimarkkinoiden reipasta säätelyä ja veronmaksuvelvoitetta ennen kaikkea niiltä, keillä on siihen todellista kykyä, ja niin vasemmistolaiseen radikaaliin jumalakin kieltää tutustumasta!

Ammattiosasto 254:n Komennusmies-lehden tekijät kiittävät Ilmari Nykästä piirtämiensä pilakuvien käyttöoikeudesta Komennusmies-lehdessä. Pilakuvat on aikanaan julkaistu Kansan Uutisissa, jonka poliittisten pilakuvien piirtäjänä hän toimi vuosikymmenien ajan.

Lama herättelee yhteisvastuuta

REILU KAUPPA JATKAA KASVUAAN

Talouslama näyttää herättelevän yhteisvastuuta ja virittelevän pohtimaan eettisiä arvoja. Ihmisiä kiinnostavat mm. tuotteiden laatu ja tuotanto-olosuhteet. Tällainen tiedostava ilmapiiri tekee tilaa Reilulle kaupalle, jossa pyritään oikeudenmukaiseen kaupankäyntiin tukemalla kehitysmaiden pientuottajia. Viime vuonna Reilun kaupan myynti tuplaantui 50 miljoonaan euroon. Tammi-kuussa Reilu kauppa antoi positiivisen tulosvaroituksen ja kasvu näyttää jatkuvan.

Reilun kaupan tuotteita on saatavana myös aivan tavallisissa ruokakaupoissa ympäri Suomen. Perinteisiä Reilun kaupan erikoismyymälöitä ovat Maailmankaupat, joita niitäkin on kymmeniä eri puolella maata. Reilun kaupan tuotteista tunnetuimpia ovat banaanit kahvin ja teen rinnalla. Uusia tuotteita tu-

lee myyntiin kiivaaseen tahtiin, niin että tarjolla on jo 900 erilaista tuotetta.

Ostos kerrallaan parempaan maailmaan

Kansainvälisen Reilun kaupan merkkijärjestelmän tavoitteena on tukea kehitysmaiden perhetuottajia, jotta he voisivat toimia kansainvälisillä markkinoilla tasa-arvoisina toimijoina ja vaikuttaa oman työnsä kautta elinympäristönsä hyvinvointiin. Reilu kauppa yrittää poistaa kaupan avulla kehitysmaiden köyhyyttä.

Reilulla kaupalla on omat kriteerinsä. Viljelijät ja suurtilojen palkolliset saavat työstään oikeudenmukaisen korvauksen. Myös työntekijöiden työehtojen tulee olla oikeudenmukaiset. Lapsityövoiman

Reilun kaupan lähettiläs Pentti Arajärvi teki Jämsän vierailulla myös ostoksia. Maailmankaupan tiskiltä löytyi Reilun kaupan sokeria kotiin vietäväksi.

Ammattiosasto 254:n toimistolla kahvit ja teet ovat Reilun kaupan tuotteita.

käyttö on kiellettyä. Ympäristökriteerit on asetettu suojelemaan luontoa ja kannustamaan luonnonmukaiseen tuotantoon. Reilun kaupan järjestelmässä oleville viljelijöille maksetaan tuotteista vähintään takuuhinta, joka kattaa tuotantokustannukset ja kohtuullisen toimeentulon. Lisäksi tuotteista maksetaan myös erillistä Reilun kaupan lisää. Sillä yhteisö voi kouluttaa lapsiaan tai parantaa esim. terveydenhuoltoa.

Autetaan ihmisiä auttamaan itseään

Tohtori Pentti Arajärvi vieraili Reilun kaupan lähetiläänä viime vuonna Jämsässä. Hän muistutti Reilun kaupan perimmäisen idean olevan, että autetaan ihmisiä auttamaan itseään. Kysymys ei siis ole avustamisesta vaan sananmukaisesti kaupankäynnistä. Arajärvi kertoi hälyttäviä lukuja ihmisten häädystä: Miljardi ihmistä - siis kuudes osa maapallon väestöstä - elää äärimmäisessä köyhyydessä. 800 miljoonaa ihmistä on aliravittuja. Yli 200 miljoonaa lasta tekee työtä. Lapset eivät siis ole koulussa,

vaikka koulutus on kaiken kehityksen avainasia, sanoi Arajärvi. Hän kannusti kuntia käyttämään Reilun kaupan tuotteita. Edetä voi pienin askelin niin, että ensin esim. vain vieraskahvit ovat Reilua kahvia ja pitkällä aikavälillä koko kunnan ruokahuolto voisi käyttää Reilun kaupan tuotteita aina, kun Reilu vaihtoehto on olemassa.

Mitä enemmän siis ostamme Reilun kaupan tuotteita, sen useampi lapsi pääsee kouluun tai lasten elinolot muutoin kohenevat. Tällä hetkellä jo yli 1,5 miljoonaa perhetuottajaa ja työntekijää hyötyy Reilusta kaupasta. Jos heidän perheenjäsenensä otetaan lukuun, hyötyjiä on yli 7,5 miljoonaa. Suomalaisen ostot hyödyttävät 100 000 kehitysmaiden ihmistä. Se on hieno saavutus.

Mutta reiluun maailmaan on siis vielä matkaa. Reilua kauppa ja yhteisvastuuta tarvitaan kipeästi yhä.

Lisätietoja saa Reilun kaupan kotisivuilta www.reilukauppa.fi tai www.maailmankaupat.fi.

Arja Paakkanen

Reiluun kauppaan kuuluu myös yhteistyö ainakin Jämsässä, jossa Reilun kaupan banaanien menekkiä on vauhditettu K-kauppias Mika Ulanderin ja Maailmankauppayhdistyksen yhteisvoimin. (vas. Arja Paakkanen ja Ritva Riepponen Jokilaakson Maailmankauppayhdistyksestä)

VEROTUS 2009

"Eikö olekin fantastista, kun piian palkan saa vähentää verotuksessa"!

Hieman kärjistäen, mutta tuossa hengessä hehkutti valtiovarainministeri Jyrki Katainen puhuesaan maaliskuun puolivälissä Hämeenlinnassa. Riemun aiheena oli uusi kotitalousvähennys. Komennusmiehillä ei ole ollut likimainkaan yhtä fantastista oman verotuksensa kanssa. Asia eteni jälleen yhteen etappiinsa, kun eduskunta äänesti tuloverolain muutoksesta joulukuussa 2008. Hallituksen esitys meni sellaisenaan läpi porvaripuolueiden äänillä. Jokainen voi kohdalle sattua kysellä oman vaalipiirinsä ei-vasemmistolaisilta kansanedustajilta heidän äänestyskäyttäytymisestään. Sinällään hallituksen esitys oli alkukesästä 2008 istuneen komennusmiestyöryhmän loppuraportin mukainen, koska mitään muutosesityksiä ei haluttu ottaa huomioon.

UUSI TYÖRYHMÄ VESITTI EDELLISEN LOPPURAPORTIN

Vuoden 2008 komennusmiestyöryhmän loppuraportti kumosi vuoden 2006 työryhmän suosituksen, jonka mukaan komennusmiehet olisi rinnastettu erityisalojen työntekijöihin. Tällä rinnastuksella olisi saatu hoidettua kuntoon monta ongelmakohtaa. Nyt on käsillä sellainen laki, jonka soveltuksesta ja käytännön toteutuksesta tulee melkoinen soppa, niin komennusmiehille, työnantajille kuin myös verottajalle itselleen. Lopputulos tulee todennäköisesti entisestään kiihdyttämään kotimaisilla työntekijöillä tehtävän komennus-työn alasajoa.

Matkakorvausten verotus on ollut alun alkaenkin varsin hankala kysymys ja oikeus verottomiin korvauksiin eräänlainen veteen piirretty viiva. Nyt olisi ollut historiallinen tilaisuus hoitaa asia kuntoon ja tehdä verolaista enempi alan työehtosopimuksia ja vuosi-

kymmenten käytäntöjä vastaavaksi. Tämä ei kuitenkaan toteutunut ja eriarvoinen kohtelu jatkuvasti komennuksilla kiertäviä työntekijöitä kohtaan paheni, tai sanottaisiinko niin, että se lyötiin nyt lopullisesti laikiin.

Tässä jutussa on kerrottu vain pääpiirteissään voimassa olevan verolain keskeiset, matkaryhtymä koskevat periaatteet ja säännökset. Kovin seikkaperäiseen selontekoon ei ole tällaisen lehden puitteissa mahdollisuutta, koska jo pelkästään Verohallinnon 20.5.2009 antama matkatöiden verotusta koskeva sovellutusohje on 46 sivun mittainen. Lisätietoja voi hakea esimerkiksi netistä Verohallinnon sivuilta. Osoite on vero.fi ja sovellutusohjeen diaarinumero 54/31/2009.

Jäljempänä esiintyvät vinotekstit ovat suoria lainauksia Verohallinnon sovellutusohjeesta.

MÄÄRÄAJAT

Komennuksen keston määräaikoihin ei tullut muutosta. Tilapäinen työpaikka muuttuu pääasialliseksi eli varsinaiseksi työpaikaksi, jos kahden vuoden ajanjaksolla yli puolet tehdyistä työtunneista muodostuu yhdelle ja samalle kohteelle ja ellei tuolle jaksolle muodostu vähintään kuuden kuukauden yhtäjaksoista poissaoloa kyseiseltä kohteelta.

Lisäksi on edelleen voimassa mahdollisuus kolmannelle vuodelle, jos kyseessä on selvästi rajatun ajan kestävä työkohteeseen ja se sijaitsee yli 100 kilometrin etäisyydellä työntekijän asunnosta ja varsinaisesta työpaikasta. Lisäksi on yövyttävä tilapäismajoituksessa.

“Määräajan laskenta aloitetaan alusta, jos pal-

kansaaajan työskentely samassa työntekemissä paikka on yhtäjaksoisesti keskeytynyt vähintään kuuden kuukauden ajaksi ja palkansaaja on työskennellyt muualla. Keskeytys voi olla johtunut mistä syystä tahansa, kuten esim. työskentelystä toisella työntekemissä paikalla, sairaudesta tai lomautuksesta.” (lainaus Verohallinnon ohjeesta)

On kuitenkin tärkeää muistaa, että tällä keskeytymisjaksolla on kuitenkin työskenneltävä vähintään yksi päivä muualla. Jos palaa vaikkapa kahden vuoden sairauslomalta suoraan entiseen työkohteeseen, se on verottajan silmissä aivan sama kuin ei olisi ollutkaan sieltä pois.

Miehet tietoa vailla

Komennusmiesten keskuudessa on herännyt paljon kysymyksiä uudesta tuloverolain muutoksesta koskien verottomia matkakorvauksia ja varsinaista työpaikkaa.

On paljon komennusmiehiä, jotka ovat olleet yli 100 kilometrin päässä töissä vuosia, jopa kymmenen vuotta. Kuinka näille voidaan määrittää alle 100 km:n varsinaisen työpaikka ja kuka sen voi määrittää? Jos tai kun matkakorvauksia aletaan verottamaan, millainen on veroprosentti? Lisätäänkö matkakulut ansiotulojen päälle ja verotetaan? Saattaa veroprosentti jopa nousta, koska matkakuluja voidaan verottaa. Ne olisi myös otettava huomioon, kun lasketaan eläkekertymää, isyys- ja äitiyspäivärahaa, työttömyyspäivärahaa, kesälomapalkkoja ja KTA:ta yms. Jos ei huomioida, menetämme huomattavia summia rahaa vuosien aikana. Koska matkakustannukset menevät verolle, voimme varmaan vähentää työmatkakulut, vai?

Moniin kysymyksiin saamme vastauksia kunhan verohallinnon ohjeistus ilmestyy, toivottavasti ennen vuoden -09 verotuksen valmistumista.

Tämä oli tilanne keväällä, kun lehden piti ilmestyä. Nyt on verohallinnon ohjeistus ilmestynyt, vain 46 sivua tekstiä. Kuitenkin työmailla on tilanne sama, ei tiedetä asioista sen enempää. Hyvin usein eri alojen ja firmojen työntekijät eivät ole kuulleetkaan koko asiasta tai se ei heitä koske lainkaan, vaikka saavat verottomia kulukorvauksia ja ovat komennustöissä. Olisi varmaan paikallaan antaa selkokieline tiedote, keitä nämä asiat koskevat ja miten. Tämän vuoden (-09) verottomat korvaukset tulevat verotukseen jälkikäteen mätkyinä. Jäämme niitä itse kukin odottelemaan, kuinka suuria ne ovat.

Ministeri Kataisen johdolla komennusmiehiä pitää verottaa, mutta Kataisen johdolla eduskunnan väki nostaa verottomia kulukorvauksia asuessaan pääkaupunkiseudulla. Eihän sitä muuten ministeriksi pääsisikään.

Ari Peuhkurinen

KOMENNUSMIEHET, TYÖNANTAJALLA EI TOIMIPAIKKAA (TVL 72.2 §)

Tuon otsakkeen alla on juuri se kohderyhmä, jonka asioita on yritetty vääntää vuosikausia, tai oikeastaan vuosikymmeniä kuntoon, mutta ei ole onnistunut. Oikeastaan asiassa ajaututtiin tämän uuden lain myötä entistä synkempään suuntaan.

On mahdoton yhtälö, että kaikille ympäri Suomea kiertäville komennusmiehille voitaisiin järjestää varsinaisen työpaikka, johon palata rakentelemaan makkaratikkuja tai savustuspönttöjä komennusten välissä. Se on tekninen ja taloudellinen mahdottomuus.

Komennusmies kiertää projektien, seisokkien ja tilaajien ehdoilla kohteelta toiselle, tai sitten suoraan työtömäksi, jos työtä ei ole.

Ainut parannus uudessa laissa on siinä, että vanhastaan komennusmiesten ikeenä ollut hakeutumisympälyä ei sovelleta, jos työntekemispaiikka on yli 100 km:n päässä työntekijän kotoa ja siellä yövytään tilapäisissä majoitustiloissa.

Tilannehan oli aikaisemmin se, että jos vaikkapa kuopiolainen komennusmies pestautui komennukselle esim. Turun telakalle, hänen tulkittiin hakeutuneen sinne tahallisesti, eikä oikeutta verottomiin korvauksiin ollut missään vaiheessa. Tämä asia tuli kuntoon, se pitää myöntää, mutta entä sitten, kun työnantaja lähettää saman kaverin Turun telakan jälkeen seuraavalle keikalle Varkauteen ja matkaa kotoa on vain noin 80 km ja varsinaista työpaikkaa ei ole? Oikeus päivärahan verottomuuteen katosi, kun ei löydy sitä sataa kilometriä kotoa. Samalla katosi myös komennusmies-

ten tasavertaisuus muihin kansalaisiin nähden.

Ainut tapaus, jossa verottaja voisi hyväksyä Varkauden päivärahan verottomaksi, on sellainen jossa työntekijälle jäisi komennus kesken Turussa ja hän kävisi välillä tekemässä lyhyen keikan Varkauudessa ja palaisi takaisin Turkuun. Verohallinnon soveltamisohjeessa kuvaillaan yhdessä esimerkissä tällaisen keikan pituudeksi yksi kuukausi. Sen tarkempaa määritelmää ei ole käytössä.

“Säännöksen mukaan työmatkana pidetään matkaa työntekemispaiikalle, joka sijaitsee muualla kuin oman työnantajan tai tämän kanssa samaan intressipiiriin kuuluvan yhteisön toimipaikassa. Työskentelyn on oltava tilapäistä samoissa 2 ja 3 vuoden aikarajoissa, joita sovelletaan yleensäkin työskentelyyn erityisellä työntekemispaiikalla.

Lisäksi matkakustannusten verovapauden edellytyksenä on, että työntekemispaiikka sijaitsee yli 100 kilometrin etäisyydellä palkansaajan asunnosta ja hän yöpyy työntekemispaiikan vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa (TVL 946/2008, 72.2 §).

*Näitä säännöksiä sovellettaessa jo työskentelytätä ensimmäisellä työskentelypaikalla voidaan mak-
saa verovapaita matkakustannusten korvauksia, jos esitetyt edellytykset täyttyvät.”* (lainaus Verohallinnon ohjeesta)

On syytä huomioida se, että edellä olevassa Verohallinnon ohjeistuksessa tarkoitetaan päivärahan ohella kaikkia muitakin matkakustannusten korvauksia, kuten kilometri- ja ateriakorvauksia sekä yömatkarahaa!

VARSINAINEN TYÖPAIKKA

Varsinaisen työpaikan käsite on melkoisen laaja ja perustuu pitkälti KHO:n antamiin lukuisiin päätöksiin asiasta.

Selkeimmillään voisi näin metallialan kyseessä ollessa sanoa, että konepaja on hyvä esimerkki varsinaisesta työpaikasta. Kun työntekijä lähtee siitä asentamaan jotakin laitetta tai esivalmistetta asiakasyrityksen tiloihin, hän on tilapäisellä työmatkalla erityiselle työntekemispaikalle.

Ei ongelmia matkakorvausten verovapauden kanssa. Esimerkiksi päiväraha on verottajan puolesta verovapaata, jos 15 km:n etäisyys lähtöpaikasta täyttyy ja työmatka on kestänyt yli 10 tuntia.

Välttääkseen tuon vähintään 100 km:n etäisyysvaatimuksen ja ehdottoman yöpymisehdon olisi komennusmiehellä oltava juuri tuon kaltainen varsinainen työpaikka. Miten se syntyisi ja säilyisi, onkin sitten jo mutkikkaampi juttu.

Verottaja ei ole halunnut ottaa mitään selvää kantaa siihen, miten pitkään pitäisi työskennellä työnantajan toimipaikassa, jos sellainen olisi olemassa. Ilmeisesti tämä asia tulee saamaan lopullisen muotonsa verotuskäytäntöjen myötä.

“Laissa ei ole täsmällistä määräaikaakaan sille, kuinka paljon työnantajan toimipaikassa komennusten välillä olisi työskenneltävä, jotta se olisi varsinais-

nen työpaikka. Siellä työskentely voi olla vähäisempää kuin komennuksilla. Samoin työntekijä voi olla perättäisillä komennuksilla työskentelemättä välillä työnantajan toimipaikassa. Mutta jos työntekijä ei palaa työskentelemään työnantajan toimipaikkaan tilapäisyyden aikarajojen puitteissa, työnantajan toimipaikka ei enää ole hänen varsinainen työpaikkansa.” (lainaus Verohallinnon ohjeesta)

Sovellusohjeen esimerkit puhuvat kuukauden työskentelystä työnantajan kokoonpanohallilla ja sen jälkeisestä komennukselle lähdestä. Näin muodostuu varsinainen työpaikka. Samoin esimerkeissä edellytetään, että kahden vuoden jaksolla (tilapäisyyden aikaraja) on työskenneltävä välillä tällä varsinaisella työpaikalla. Näin siis esimerkkien valossa, mutta mitään selvää kirjausta ei asiasta ole, eikä varmistusta asiaan ole kysymälläkään saatu. On luonnollista, että näille varsinaisen työpaikan työskentelyjaksoille ei voida maksaa minkäänlaisia verottomia korvauksia, sijaitsivat ne sitten miten kaukana työntekijän kotoa tahansa.

Kuten aiemmin on jo sanottu, tuon varsinaisen työpaikan hankkiminen on useimmille komennusmiehillä mahdollisuus, aivan kuten myös sellaisen järjestäminen heidän työnantajilleen. Talouden lainalaisuudet tulevat tässä vastaan. Makkaratikkujen teko ei elätä tekijää eikä teettäjä. Jää nimittäin makkara puuttumaan siitä tikun nenästä.

Komennusmiehiä verokoulutustilaisuudessa Turussa 20.8.2009

VIKKONLOPPUMATKAT

On ollut aikojen alusta asti selvää, ettei kenelläkään ole oikeutta verottomaan päivärahaan, jos ollaan viikonloppuna kotona.

Verottaja on rokottanut komennusmiehiä tasaiseen tahtiin näistä viikonloppun päivärahoista, mutta toiminta on ollut silti vielä varsin satunnaista. Samoin jotkut komennusmiehet ovat laittaneet omiin veroilmoituksiinsa viikonloppumatkoista vähennykset, ja tämä on johtanut tietysti päivärahojen verotukseen. Kyseinen menettely on ollut pitkien komennusmatkojen kyseessä ollessa edullistakin, kun vähennyksen arvo on ylittänyt verotettavan osuuden, mutta johtanut samalla komennusmiesten syyllistämiseen kotiin maksettavien korvausten vuoksi.

Pähkäily siitä, verotetaanko vai ei tai kannattaako vähentää viikonloppumatkoja jatkossa, loppuu uuden ohjeistuksen myötä.

“Viikonloppumatkoilla päivärahoikeus loppuu, kun työntekijä lähtee erityiseltä työntekeispaikkakunnalta ja alkaa taas, kun hän palaa kohdepaikkakunnalle. Tämä johtuu siitä, että matkat eivät ole työmatkoja, joten niihin käytetyltä ajalta ei voi maksaa verovapaata päivärahaa. Myöskään matkustamiskustannuksia ei voi korvata verovapaasti.” (lainaus Verohallinnon ohjeesta)

“Työntekijä voi vähentää viikonloppumatkojen matkustuskustannukset kuten kodin ja varsinaisen työpaikan väliset matkat (TVL 93§).”

VEROLAKI JA TYÖEHTOSOPIMUS

On syytä muistuttaa myös siitä seikasta, että uusi verolaki ei vapauta miltään osin työnantajia noudattamasta voimassa olevia työehtosopimuksia. Nyt on alkanut näkyä ensimmäisiä merkkejä siitä, että esimerkiksi viikonloppun päivärahoja yritetään jättää maksamatta juuri tuohon edellä mainittuun viikonloppumatkapykälään vedoten. Verolaki ja työehtosopimus ovat kaksi eri asiaa.

Jos työntekijä on lähetetty komennuspaikkakun-

nalle, eikä häntä ole kustannettu sieltä viikonlopuksi kotiin (matkaraha ja matka-ajan palkka), hänelle tulee maksaa päivärahat läpi viikonloppun, ellei maksamisen esteenä ole työntekijän luvaton poissaolo. Asiasta löytyvät selvät säännöt työehtosopimuksesta.

PASI VAHTERMO JA JUHA KAPIAINEN ■

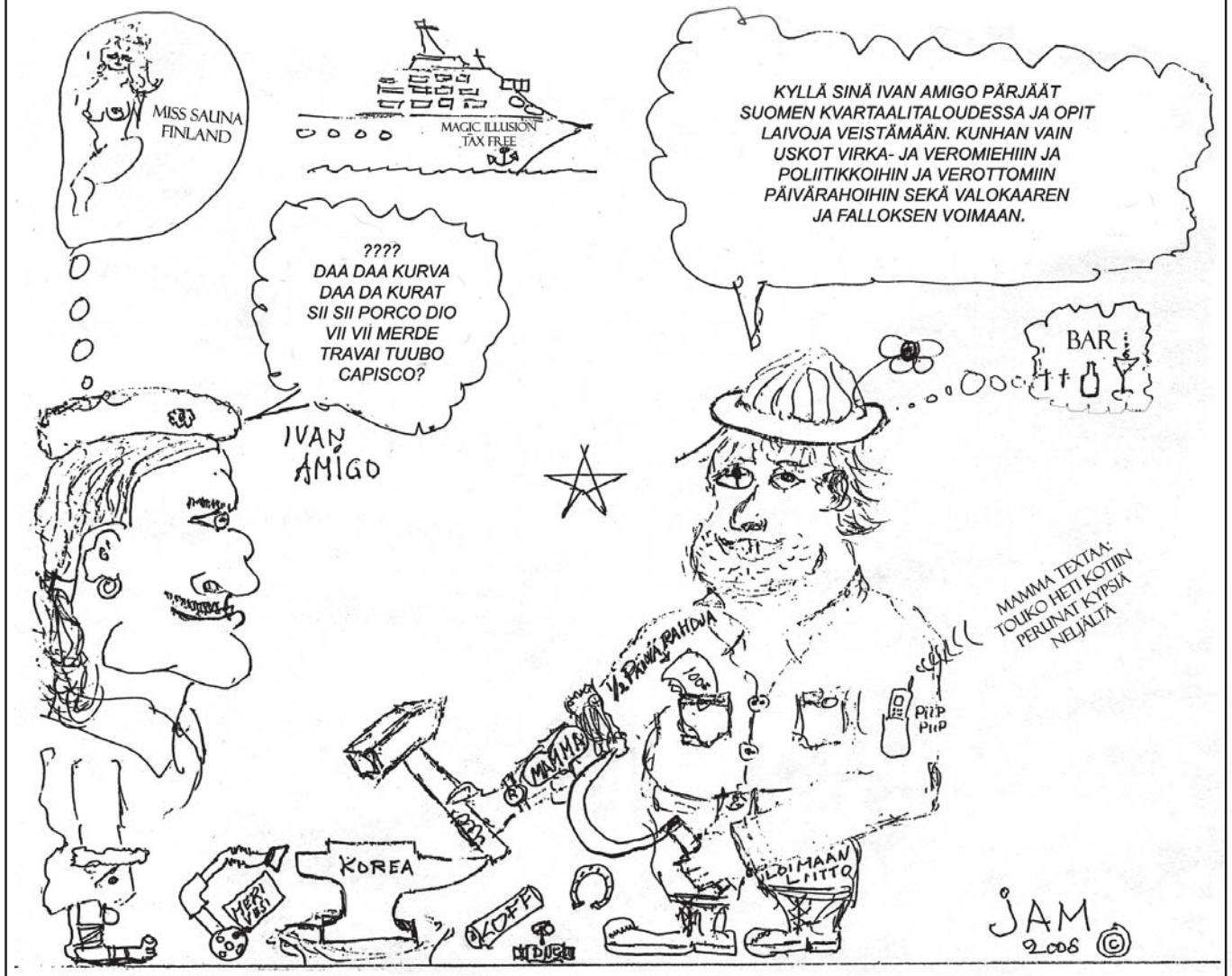

Komennusmiesten lähetystö eduskunnassa 17.10.2008

Alussa Pernon pellot olivat autiot ja tyhjä,
vain haaskalintujen varjot ja karjan lannan lemu
leijui peltojen yllä.

Kunnes tuli Wärtsilä ja reppumiehet.
He kaivoivat kuopan ja alkoivat veistämään venhoja.
Siihen seisahtui myös seppä Keme, tuo takoja tuubin tulisen.
Päivän pani palkehija. Toisen ahjoa asetti. Tuli myös verottaja.
Päättyi aika Wärtsilän, Masan, Kemen ja reppumiesten.

Alkoi uusi ajanlasku Akerin ja Ameriikan laivojen.
Tuli 2000 miestä idästä ja etelästä ja maaseppä Touko
Laitilan munapitäjästä, viljavilta vainioilta, marginaaliansioihin.
Harmaalla 00% -kirjalla.

Kansanedustaja Jyrki Yrttiaho:

Jälkiverojen huojentaminen takkuu kunnissa

Matkakorvausten verokohtelua koskevat tuloverolain muutokset tulivat voimaan tämän vuoden alussa. Ohjeistusta saatiin odottaa puoli vuotta. Nyt niitä tutkitaan ja tulkitaan. Muutoksista kirjoitetaan tässä lehdessä toisaalla ansiokkaasti. Siksi en lähde erittelemään niitä tässä. Järjestimme 20. elokuuta Turussa tilaisuuden, jossa uusia ohjeistuksia esitteli ylitarkastaja Tomi Peltomäki Verohallituksesta. Jatkossa kiinnostaa, minkälaisia tulkintoja ohjeistuksesta ottavat verotoimistot ja verojohtajat. Muutamien yhteydenottojeni perusteella verohallinnon oma koulutus on ollut niukkaa ja tietoa on siksi sangen vähän. Jatkossa jää nähtäväksi, miten uusi ohjeistus toimii.

Aiemmin toteutettu laaja jälkiverotusoperaatio on edennyt huojennusvaiheeseen. Yhteydenottojen perusteella jälkiverojen huojentaminen ei ole sujunut yhtenäisesti ja yhdenvertaisesti eri kunnissa. Muutamat kunnat ovat jättäneet komennusmiesten jälkiverot huojentamatta kokonaan. Ne eivät ole noudattaneet valtiovarainministeriön ja 1. komennusmiestyöryhmän huojennussuosituksia, jossa edellytettiin, että korkojen ja veronlisäysten poistamisen jäljelle jäävästä jälkiverosta huojennetaan vähintään 80 prosenttia. Olen ollut yhteydessä sekä Verohallitukseen että Kuntaliittoon, joka omasta puolestaan lähetti kunnille kirjeen ja ohjeisti huojennusmenettelyä. Verohallitus ei ole halukas ryhtymään toimenpiteisiin huojennuksen toteuttamiseksi yhdenvertaisesti kaikissa kunnissa. Verottaja vetoaa kunnalliseen itsehallintoon. Katson, että huojennussuositus ei ole kuntien vapaassa harkinnassa, vaikka kunnilla onkin itsenäinen veronkanto-oikeus. Huojennussuositus perustuu itse asiassa eduskunnan täysistunnossa hyväksytyyn lausumaan, jossa edellytettiin kohtuuttomien jälkiverojen huojentamista. Lausuman perusteella asetettiin "komennusmiestyöryhmä", joka sitten laati mainitut suositukset.

Olen jättänyt huojennuskäytäntöjen erilaisuudesta ja kansalaisten/veronmaksajien eriarvoisesta kohtelusta kirjallisen kysymyksen valtiovarainministeri Jyrki Kataiselle ja esittänyt, että ministeriö ohjeistaa kuntia uudelleen toimimaan 80 prosentin huojennussuosituksen mukaan. Liitin kyselyyni myös luettelon kunnista, joissa huojennukset takkuavat ja joissa kateus vie vedetkin silmistä.

On kohtuutonta, että jälkiveroja peritään edelleenkin täysimääräisesti jopa eläkkeellä olevilta ja työttömiltä. Tuhansien eurojen (jopa 15000 euron yhdessä esimerkissä) veromääräysten periminen alle 1000 euron työkyvyttömyyseläkkeistä ei ole vain kohtuutonta vaan täysin järjetöntä. Ihmettelen kuntien hallituksissa istuvia (jopa ns. työväenpuolueiden edustajia), jotka eivät saa sanottua mielipidettä komennusmiesten verohuojennusten puolesta.

Mikäli ministeriö ei ryhdy asiassa minkäänlaisiin toimenpiteisiin, on asiasta kanneltava oikeuskanslerille tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tappelua on jatkettava. Lisäksi on valmistelussa koko jälkiverotusrevohkaa koskeva kan telu EY-tuomioistuimelle - peräämme kannanottoa mm, onko luottamuksensuojaa sovellettu komennusmiesten jälkiverotuksessa meillä EU-säännösten mukaisesti. Siitä jatkossa.

Ota yhteyttä ja pistä viesti!
Ay-toveruudella tervehtien

Jyrki Yrttiaho
kansanedustaja / vas. / Varsinais-Suomi
s-posti: jyrki.yrttiaho@eduskunta.fi

Metallin puheenjohtaja

Riku Aalto

Kysymykset: Risto Lakanen

Metallityöväen liiton puheenjohtaja Riku Aalto valittiin liiton historian ensimmäiseksi puheenjohtajaksi, joka syrjäytti istuvan puheenjohtajan vaaleilla. Aalto joutui heti puheenjohtajuutensa alkajaisiksi kohtaamaan laman. Jäsenistön joukkotyöttömyyden. Työttömyyskassaan kohdistuvan paineen. Suurliitto TEAMin kaatumisen. Ja komennusmiehille epäedulliset tuloverolain 71.1 §:n tulkintaohjeet.

- **Metallityöväen liiton puheenjohtaja Riku Aalto, kerro omaa historiaasi: nuoruus, opiskelu, harrastukset ja minkälainen elämänpolku toi sinut Metallityöväen liiton puheenjohtajaksi?**

Synnyin Tampereella ja asuin nuoruuteni Uudessakaupungissa. Siellä opiskelin elektroniikka-asentajaksi ja pääsin töihin Saab-Valmetille asentajaksi kokoonpanolinjalle. Ammattiyhdistystoimintaan tulin mukaan jo 18-vuotiaana. 21-vuotiaana kävin Murikka-opiston kolmen kuukauden kurssin. Jatkoin opiskeluja ensin Työväen Akatemiaan ja siitä Tampereen Yliopistoon.

Metalliin "palasin" vuonna 1995 jäsenrekisterivastaavaksi ja sillä tiellä ollaan. Metalliin liityin 1.6.1983.

- **Kun sinut valittiin liiton puheenjohtajaksi 2008, osaitko mitenkään ennustaa, että vuoden kuluttua työttömyys nousee liiton jäsenistön keskuudessa moninkertaiseksi ja metalliteollisuuden tuotanto supistuu jopa 40 prosenttia?**

Keväällä 2008 oli jo hieman merkkejä siitä, että metalliteollisuus on joutumassa vaikeuksiin. Se, että niistä tuli näin suuria, ei kenelläkään ollut aavistusta.

Ensimmäisen kerran otin esille näin massiivisen työttömyyden mahdollisuuden 1.10.2008 ollessani tutustumassa ydinvoimalatyömaahan. Silloin puheeni leimattiin kunnallisvaalipuheiksi!

- **Mitä haluaisit sanoa liiton jäsenille nyt tästä tilanteesta ja miten on varauduttava tulevaisuuteen, palaako tämän laman jälkeen maailma entiselleen?**

Kaikki lamat loppuvat ennen pitkää, niin myös tämä. Silloin suomalaisen tuotantokoneiston ja työntekijöiden ammattitaidon tulisi olla hyvässä iskussa. Toivon, että myös työnantajat näkevän asian näin!

Maailma muuttuu koko ajan melkoista vauhtia. Luotan siihen, että meillä suomalaisilla on silti edelleen hyvät menestymisen edellytykset. Suomalaisia työntekijöitä voi monessa mielessä pitää maailman parhaina.

- **Työnantajaliitot, Elinkeinoelämän keskusliitto ja Teknologiateollisuus ry vaativat laman varjolla jopa palkkojen laskemista maan talouden ja kilpailukyvyn pelastamiseksi. Kuitenkaan he eivät ole valmiita kiristämään pääomatulojen ja rikkaiden verotusta. Miksi Metalliliitto ja SAK eivät vaadi, että hyväntuloisten ja pääomatulojen verotusta kiristetään? Minne katosivat ne miljardit, jotka jaettiin nousukauteen pääomatuloina ja optioina?**

SAK vaati pääomatuloveron kiristämistä muun muassa lehdistötiedotteessa 12.9. Sekä SAK että Metalliliitto vaativat edelleen, että verotus pitää säilyä progressiivisena. Progressiivisuus tarkoittaa siis sitä, että suurituloisen maksaa suhteellisesti enemmän veroja kuin pienituloisen!

“En muista Metalliliitossa toista ryhmää, joka olisi yhtä tiiviisti kertonut ajankohtaisista asioistaan kuin komennusmiehet. Siitä teille täysi kunnia!”

● **Kun/jos tästä lamasta selvittäään, muutaman vuoden kuluttua metalliteollisuus tarvitsee taas ammattitaitoisia työväkeä. Silloin on valitettavasti suuret ammattitaitoiset ikäluokat siirtyneet jo eläkkeelle sillä seurauksella, että Suomessa on enää vähän ammattitaitoisia metalliteollisuuden tarvitsemia suomalaisia työntekijöitä. Miten Metalliliitto on varautunut jäsentensä ammatilliseen jatkuvaan koulutukseen ja mikä on työnantajien vastuu, vai luotetaan siihen, että maahan tuodaan ulkomailta halvempaa ammattityövoimaa?**

Liitto on voimakkaasti ajanut sitä, että työnantajat kouluttaisivat henkilökuntaa jatkuvasti esimerkiksi lomautusten sijaan. EU-tasolla on keskusteltu kaikkien työntekijöiden oikeudesta viiteen palkalliseen koulutuspäivään vuodessa. Painotamme koko ajan myös sitä, että alan ammatteihin opiskeleville nuorille on järjestettävä sekä harjoittelu- että kesätyöpaikkoja.

● **Riku Aalto, miten tunnet Metallin komennusmiehet ja heidän ongelmansa?**

Komennusmiehet ovat kiitettävän aktiivisesti kertoneet ongelmistaan niin verotuksen suhteen kuin muutenkin! En muista Metalliliitossa toista ryhmää, joka olisi yhtä tiiviisti kertonut ajankohtaisista asioistaan kuin komennusmiehet. Siitä teille täysi kunnia!

● **Miten tunnet lähistoriaa: matkakustannusten korvaukset 2009 ja tuloverolain 71–76 §:n matkakustannusten verovapautta koskevat säännökset?**

Olen tutustunut ko. pykäliin ja niiden valmisteluun.

● **Lain soveltamisohjeista käytiin neuvottelut verohallinnon ja valtiovarainministeriön kanssa, johon komennusmiehet saivat myös loppusuoralla väkisin neuvottelijan mukaan. Komennusmiesten neuvottelijan mukaan ottamista vastusti silloin Metallityöväen liiton edellinen puheenjohtaja. Aikooko Riku Aalto toimia vastaavasti tulevaisuudessa, jos tulee samanlaisia tilanteita ja jäsenten ääntä ei kuunnella?**

Käsittääkseni koko työryhmää ei olisi perustettu, jos Metalliliitto ei olisi sitä vaatinut. Silloinen valtiovarainministeri Heinäluoma teki päätöksiä, joilla saatiin verohelpotuksia komennusmiehille. Komennusmiehet saivat myös oman edustajan mukaan työryhmään.

Jos jatkossa tällaisia ryhmiä perustetaan, pyrin vaikuttamaan niihin niin, että niihin saadaan meiltä mukaan mahdollisimman ammattitaitoisia henkilöitä.

● **Virallinen liiton edustaja hyväksyi lain soveltamisohjeet, komennusmiesten edustaja ei. Me komennusmiehet emme pyytäneet mitään enempää kuin mitä muut veronmaksajat saavat vaan tasa-vertaista kohtelua muihin kansalaisiin nähden.**

Työryhmän lopputulosta voidaan arvioida monella tavalla. Lainsäätäjät tekevät usein päätöksiä ay-liikkeen näkemysten vastaisesti, mutta onneksi toisinaan myös meitä kuunnellaan.

Parhaiten voimme vaikuttaa lainvalmisteluun siten, että meillä on riittävästi työväenpuolueiden edustajia eduskunnassa. Se on paras tapa parantaa työntekijöihin kohdistuvaa lainsäädäntöä.

● **Metalliliitto piti 2.-3.6.2009 ylimääräisen liittokokouksen Tampereella, avauspuheenvuorossasi totesit näin: "Tämä kokous tekee ratkaisun Team-hankkeesta. Muut eivät päästä Metallin asioista. Tämä tarkoittaa sitä, että tästä kokouksesta on lähetettävä muille Team-liitoille selvä ja voimakas viesti. Se viesti kertoo, että muut Team-liitot voivat luottaa siihen, että Metallin on mukana Team-hankkeessa sen toteuttamiseen asti." Tarkoittiko puheesi sitä, että puheenjohtaja Riku Aalto yritti sanella, miten vaaleilla valittujen liittokokousedustajien on äänestettävä Team-kysymyksessä?**

Ennen liittokokousta sekä liittotoimikunnassa että liittovaltuustossa sovittiin siitä, että kunnioitamme jäsenäänestyksen tulosta olipa se mikä hyvänsä. Muutenhan jäsenäänestyksen järjestämisessä ei ole järkeä. Tähän päätökseen yhtyivät kaikki hallinnon jäsenet.

Meillä oli vastuu muita liittoja kohtaan, koska Team-hanke oli kokonaisuus eikä nippu erillisiä päätöksiä.

Itse tuin voimakkaasti Team-hanketta, ja velvollisuuteni puheenjohtajana oli tuoda kantani esille liittokokoukselle.

● **Liittokokouksessa pidettiin kymmeniä puheenvuoroja Teamin puolesta ja vastaan, kukin mielipiteensä mukaan. Useissa sosialidemokraattien Yhteistyön vaaliliiton edustajien puheenvuoroissa leimattiin muut edustajat tyhmiksi ja jopa alkuihmisiksi, jos eivät äänestä Teamin puolesta. Oliko kaikilla liiton vaaleilla valituilla kokousedustajilla oikeus mielipiteeseensä tulematta leimatuksi tyhmäksi?**

Kaikilla vaaleilla valituilla henkilöillä on oikeus ja myös velvollisuus omiin mielipiteisiinsä. Myös liittokokousedustajilla. Se tekeekö liittokokous aina järkeviä päätöksiä, onkin sitten jo eri asia.

● **Utispäivä Demarissa oli 29.5.2009 lehden toimittaja Juhani Aron kirjoitus, jossa hän ottaa kantaa liittokokouksen tuleviin tapahtumiin ja määrittelee ne liittokokousedustajat, jotka ovat demarien kanssa erimieltä näin: "Tällainen stalinismista tuttu kannattuksesta riippumaton vallan sinetöinti keinolla millä hyvänsä on käytännössä enää erällä ja etulla niemimaalla – ja Metallin vasemmistolaisten päässä." On loukkaavaa leimata osa edustajista stalinisteiksi ja Pohjois-Korean kannattajiksi, jos sanoo oman mielipiteensä. Onko mielestäsi edellä mainitut kirjoitukset edesauttamassa liiton ryhmiin yhteistyötä?**

Haukkumalla toisia ei edistetä yhteistyötä. Demarin sisällöstä vastaa lehden toimitus, joskin kyseinen sitaatti kuvasi varmaan melko monen sosialidemokraatin tuntuja noina päivinä.

Itseänikin taidettiin kutsua liittokokouksessa muun muassa valehtelijaksi. Yhteistyö on silti jatkunut - ja jatkuu - kaikkien kanssa.

- **Kokouksen puheenvuoroissa ja Demarin kirjoituksessa Metallin Vaikuttajat leimataan kaikki ykskantaan vasemmistoliittolaisiksi. Minun arvioni on, että niin demarien Yhteistyön vaaliliiton kuin vasemmiston Vaikuttajien vaaliliiton edustajista on vähintään 80% sitoutumattomia Metallin jäseniä, jotka eivät kuulu mihinkään puolueeseen. Kunnan mielipiteitä kokousedustajat ensisijaisesti liittokokouksessa esittivät, puolueitten vai omia, minun tietääkseni niitä ei käsitelty missään puoluetoimistoissa?**

Metallin asiat päätetään liittokokouksessa, valtuustossa tai liittotoimikunnassa, ei puoluetoimistoissa, eikä muissa liitoissa. Tähän viittasin sanoesani liittokokouksessa, että Metallin asioita ei päätetä muualla.

- **Toveri puheenjohtaja. Pidit liittokokouksessa myös loppupuheenvuoron, jossa viittaat ryhmien välisiin yksimielisiin neuvottelutuloksiin, mutta syytät Teamin kaatumisesta liittokokousedustajia, jotka eivät olleet sopimassa mistään ennen kokousta. Sanoit muun muassa näin: "Vastuuta ei voi loputtomasti paeta vaihtamalla mielipidettä tilanteen mukaan." Kysynkin, mikä mielipide vaihtui liittokokousedustajilla? Varsinaisessa liittokokouksessa vuotta aiemmin äänestettiin samasta asiasta ja tulos oli aivan sama myös silloin.**

Kun liittotoimikunta ja -valtuusto käsittelivät Team-jäsenäänestyksen järjestämistä, kaikki sitoutuivat kunnioittamaan jäsenäänestyksen tulosta. Liittokokouksessa liittotoimikunnan ja valtuuston vasemmistoliittolaiset äänestivät kuitenkin Teamia vastaan. Sellaisesta käytöksestä pitää pystyä kanta-

maan vastuu.

Koko äänestystä ei olisi järjestetty, jos Metallin Vaikuttajat olisivat kertoneet aikovan sa kunnioittaa vain sellaista jäsenäänestyksen tulosta, joka on heille mieluinen.

- **Koin loppupuheenvuorosi monilta osin uhkaavaksi, kun sanoit: "Palaamme arkeen tekemään tulevaisuutta kaksin käsin. Nyt alkaa Metallin organisaation kehittäminen. Yhteisymmärryksessä emme sitä ilmeisesti pysty tekemään, mutta tulevaisuuteen Metalliliitto matkaa siitä huolimatta." Tarkoititko organisaation muutoksella esimerkiksi sitä, että eläkkeelle siirtyvän vasemmistoon kuuluvan toimitsijan tilalle palkataan aina sosialidemokraatti?**

Toimisto-organisaation arviota on tehty kesän ja kuluvan syksyn aikana ja jää nähtäväksi olemmeko lopputuloksista yhtä mieltä. Metallityöväen liitto on kuitenkin aina kaikkien jäsentensä edunvalvoja.

- **Sähköliitto oli myös pitkään mukana Team-neuvottelussa. Mutta kun demarijohtoinen liitto päätti yksimielisesti irtautua hankkeesta, eikö siinä ollut mielestäsi mitään kummallista tai pettämisen makua?**

Oli kyllä, molempia. Sähköliitto oli valmisteluissa pitkään mukana, mutta päätti jäädä kesken pois aiheuttaen siten vaikeuksia koko hankkeelle. Metallin liittokokous teki vastaavan päätöksen myöhemmin, joten meillä ei ole varaa syytellä toisia. Nyt jatketaan eteenpäin.

- **Uskon, että Riku Aallon (sd) ja Matti Mäkelän (vas) vetämä Team-työryhmä oli yksimielinen perustettavasta suurliitosta, mutta ettekö ottaneet huomioon, että tällä kertaa liittokokousedustajat eivät olleet johtajien kanssa samaa mieltä?**

Enemmistö jäsenistöstä oli jäsenäänestyksessä samaa mieltä kanssamme. Liittokokousedustajien vähemmistö vastusti hanketta.

- **Kiitos haastattelusta, toivotan hyvää jatkoa Metallityöväen liiton puheenjohtajana. Ehkä joskus liittoon perustetaan yhteinen maankäsittävä komennusmiesosasto. Suomen Metallityöväen liitto on kuitenkin paras metalliliitto Suomessa.**

Kiitos toivotuksista! Toivotan puolestani kaikille lukijoille työntäyteistä syksyä ja jakamista myös syksyn piteneviin iltoihin!

Keskitä pankkiasiasi meille – saat etuja!

Kun keskität asiointisi Nordeaan, saat monia rahanarvoisia etuja ja alennuksia Etuohjelman Kanta- tai Avainasiakkaana. Tervetuloa omaan Nordean konttoriisi kuulemaan lisää!

Teemme sen mahdolliseksi

Siltasaarenkatu 12
Helsinki-Hakaniemi
nordea.fi

Työttömyyseläkeputkesta työttömyysputkeen

Metallin komennusmies-kentässäkin on tässä taantuman syvänteessä monella ikään-tyneellä työntekijällä tullut mahdollisuus siirtyä pois työelämän oravanpyörästä katkeamattomalle ansiosidonnaiselle päivärahalle odottelemaan eläkepäiviä. Osalle tämä mahdollisuus on mieluisa ja hyvä tapa ottaa uusi kurssi elämässä, toisille taas vastentahtoinen pehmeämpi lopputili, tai jotain siltä väliltä.

Putken historiaa

Työttömyyseläkeputki kehitettiin 1980-luvulla osana yleistä sosiaaliturvan tason nostoa. Silloinkaan ei kaikille riittänyt töitä, ns. suuret ikäluokat olivat parhaassa työiässä ja nuoremmille yritettiin järjestää työn iloa laittamalla veteraaneja putkeen. Silloin alettiin puhua eläkeputkesta, joka alkoi 53-vuotiaana ja jatkui työttömyyseläkkeeseen eli 60-vuotiaaksi. Vanhuuseläke koitti sitten, kun henkilö täytti 65 vuotta, ts. työura päättyi jopa 12 vuotta ennen varsinaista eläkettä.

Liian hyvää jatkuakseen

Kotitekoisen kasinokuplan puhjettua 1990-luvun alussa suuri joukko sen seurauksena irtisanottuja täyttivät putken. Suuret yritykset, jotka irtisanoivat ikään-tyneitä, määrättiin maksamaan osa työttömyyseläkkeiden kustannuksista. Tästä seuraavana putken alaikäraja nostettiin ensin 55 vuoteen ja sitten 57 vuoteen. Työttömyyseläke lopetettiin 1950 ja myöhemmin syntyneiltä, näin työttömyyseläkeputkesta on tulut työttömyysputki.

Nykytilanne

1950-1954 syntyneiden edellytykset työttömyysputkeen: kun on täyttänyt 57 vuotta ja yhden kuukauden ennen työttömyyden alkua, on mahdollista olla 2 vuotta ansiosidonnaisella työttömyyspäivärahalla ja sen jälkeen siirtyä työttömyysturvan lisäpäivärahalle. Lisäpäivärahaa saa 62-65 vuoteen saakka riippuen siitä, miten henkilö haluaa siirtyä vanhuuseläkkeelle.

Tuleva

1955 ja myöhemmin syntyneillä tulee näillä näkymin heikennystä yhdellä vuodella putkeen pääsemiseksi: vaaditaan 58 vuoden ja yhden kuukauden ikää ennen putkea. Tämä heikennys astuu voimaan 1.1.2011.

Korvaustaso

Keskituloinen suomalainen, tulot 2900e/kk, jäisi nyt työttömyysputkeen 57 vuoden ja yhden kuukauden vanhana: ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan osalta ensin 150 päivää korotettua ansio-osaa noin 1700e/kk, päivät 151-500 noin 1450e/kk. Työttömyysturvan lisäpäiväraha 3-6 vuotta noin 1500e/kk. Vanhuuseläke (62-65 vuotta) noin 1400e/kk + työttömyysajan eläkekertymä (työ-eläkelisä). Sama "esimerkkihenkilö", jos olisi jatkanut työssään 65-vuotiaaksi saakka: vanhuuseläke noin 1790e/kk.

Putken maksajat tällä hetkellä

Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha: valtio 25e/pvä, työttömyyskassojen jäsenet 5,5% ja Työttömyysvakuutusrahasto loput. Työttömyysturvan lisäpäiväraha: työttömyyskassojen jäsenet 5,5% ja Työttömyysvakuutusrahasto 94,5%. Työttömyysvakuutusrahaston varat kerätään työnantajilta ja palkansaajilta verotuksen yhteydessä perittävillä työttömyysvakuutusmaksuilla. Työnantajan osuus näistä lisäpäiväosuuksista koskee ainoastaan isoja yrityksiä, ns. pk-puoli ei osallistu lisäpäivien rahoitukseen.

Hyvä muistaa

Vielä ennen alkuvuodesta tehtyä ns. sosiaalilupoa oli sosiaaliturvan heikennyksiä pohtivalla Sata-komitealla agendalla koko työttömyysputken romuttaminen ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan raju leikkaaminen perusturvan rahoittamiseen (että hallitus voisi viedä tuloverotusta aina vain lähemmäksi tasaveroa). Hyvä on muistaa myös sosiaalilupossa sovitut muut heikennykset putkeen pääsyn vuodelta siirtämisen lisäksi: koulutustuki ja koulutuspäiväraha alkavat kuluttaa ansiosidonnaisen päivärahan 500 päivän kesto. Työnantajan Kela-maksun poisto tarkoittaa käytännössä sen siirtämistä palkansaajien maksettavaksi ja perusturvan heikkenemistä entisestään!

TEAM

synty ja haaksirikko

Juha Kapiainen

Kuten kaikille lienee tullut tiedoksi, Suomeen valmisteltiin useamman vuoden ajan teollisuusalojen suurliittoa, jonka työnimenä oli TEAM. Kaavauksessa ja mielipiteitä voimakkaasti jakaneessa liittohankkeessa oli sen loppuvaiheessa mukana Metallin lisäksi Kemia, Puu- ja erityisalat, Rautatieläiset, Viestintäala ja Sähköliitto. Hanke kariutui kesäkuun alussa, kun Metalliliitto irtaantui siitä ja Sähköliitto oli tehnyt saman päätöksen jo kuukautta aiemmin. Sittenkin Viestintä ja Kemia ovat jatkaneet omia, kahdenvälisiä neuvottelujaan TEAM-fuusiosta.

TEAMin valmisteluvuodet olivat sattumoisin ne samat, jolloin yritimme työntekijäporukalla vääntää kuntoon komennusmiesten matkakorvausten verotusta. Mahtoiko kyseinen liittofuusion valmistelutyö olla yhtenä syynä Metalliliiton flegmaattiseen ja hetkittäin jopa vastentahtoiseen mukanaoloon asiassa, vaikka ongelma kosketti erityisen paljon juuri sen omaa jäsenistöä.

On ollut kautta aikain tiedossa, että Lappi on ihmeellinen ja eksoottinen paikka. Sen jylhissä ja avarissa maisemissa on ihmisen hyvä hakea itselleen mielenrauhaa ja hiljentyä miettimään asioita. Lapin luonnon innoittamat ajatukset ovat luonnollisesti varsin monenlaisia ja monentasoisia.

Pääministeri Matti Vanhanen oli saanut keväällä 2009 pohjoisen hiihtoladulla oman suoraviivaisen visi-

onsa suomalaisten työuran jatkamisesta. Keinona tähän olisi ollut eläkeiän nosto. Tätä oivallusta kirottiin ja naureksittiin pitkin kevättä koko ay-liikkeen ja vasemiston voimin. Esitettiin, että Vanhaselta pitää laittaa sukset piiloon, ettei tulisi toista kertaa samanlaista oivallusta.

Kevään 2009 aikana kuultiin myös, että pari ay-johtajaa, Kemianliiton Timo Vallittu ja SAK:n Lauri

Lyly, olivat saaneet vuosia aiemmin Lapin hangilla oman visionsa teollisuusalojen suurliitosta (TEAM). Alussa oli kyse liittofuusiota löyhemmästä, itsenäisten liittojen unionimallista. Metalliliitto ei ollut aivan hankkeen alkuvaiheissa mukana, mutta ilmestyi siihen kuitenkin melko pian. Saman tien loppuivat puheet unionista ja laitettiin fuusiovaihe päälle, mikä tarkoitti liittojen sulautumista toisiinsa, käytännössä pienempien sulautumista Metallin rakenteisiin. Tämä riitti Paperiliitolle ja se nosti hankkeesta kytkintä.

Vallitun ja Lylyn idea oli heti ja kerrasta, tosin pienen fuusiojalostuksen kautta, niin hyvä, että sen myötä olisi kannattanut lopettaa 110 vuoden ikään ehtinyt Metalliliitto. Metalliliiton jäsenten asioiden hoito olisi tämän strategian mukaan sujunut paremmin suurliiton kuudennella sektorilla. Jäsenlehti Ahjo olisi niin ikään lopetettu, mutta uuteen suurliitto-lehteen olisi tullut kuitenkin omat sisäsivut vahvistamaan metallialan työntekijöiden hakusessa olevaa identiteettiä.

Metallin johto oli hankkeessa antaumuksella mukana, mutta löytyi myös epäilijöitä ja suoranaisia vastustajia. Näitä on kutsuttu ja tullaan kutsumaan myöhemmässä kielenkäytössä änkryöiksi, kommunisteiksi, taistolaisiksi, pohjoiskorealaisiksi jne. Tuo pohjoiskorealaisvertaus kyllä vähän ontuu, koska juuri siellä pitää olla aina yhtä mieltä Johtajan ja Puolueen kanssa. Keväällä 2008 Metallin liittokokouksessa Tampereella tehtiin esitys hankkeesta irtautumisesta, mutta se kanta hävisi äänestyksen ja liittofuusioprosessi jatkui.

Jäsenäänestys

Seuraava etappi oli kevät 2009 ja neuvoa-antavan jäsenäänestyksen järjestäminen siitä, liitytäänkö TEAMiin vai ei. Äänestysaktiivisuuden suhteen oli alusta alkaen pahoja aavistuksia, ja ne toteutuivatkin täysimääräisinä. Metalliliiton perustamisen jälkeen sen historian tärkeimpään äänestykseen otti kantaa ainoastaan joka neljäs äänioikeutettu eli 26,5 %. Asia oli joko yhdentekevä tai sitten liian vaikea hahmottaa. Jää ikuisiksi arvoitukseksi, mikä oli näiden 73,5 %:n kanta asiaan. Jäsenäänestyksen lopputulos oli kuitenkin se, että vajaa 15 % jäsenistöstä kannatti liiton lakkauttamista ja fuusioitumista suurliittoon ja vastaavasti vajaa 12 % oli sen kannalla, että Metallin tulee jatkaa itsenäisenä.

Ennakkoarvio äänestysaktiivisuuden jäämisestä alhaiseksi ei häirinnyt hankkeen puuhamiehiä, vaan tämä neuvoa-antava jäsenäänestys määriteltiin hyvin aikaisessa vaiheessa ns. moraalisesti sitovaksi. Äänestysaktiivisuus kuitattiin sillä, että prosenteilla ei ole mitään väliä ja yksikin ääni ratkaisee sen, mennäänkö TEAMiin vai ei, koska kaikilla on mahdollisuus ilmais-

ta kantansa asiassa. Vertailukohtana tähän menette-lyyn voisi todeta, että Metallin säännöt edellyttävät työtaistelun aloittamista koskevilla jäsenäänestyksissä kyllä-äänten 2/3 määräänemmistöä, jos äänestysaktiivisuus jää alle 60 %. Vasta äänestysprosentin ollessa yli 60 riittää yksinkertainen määräänemmistö. Kumpihan mahtaa olla liiton ja sen jäsenistön kannalta merkittävämpi päätös, liiton lakkauttaminen ja jäsenmaksuilla kerättyjen varojen siirto vai lakkoon lähteminen? Ja kuten tiedämme, se lakkoon lähtemisenkin kynnys on ollut viimeisten vuosikymmenten aikana Metalliliitossa ylitsepäsemättömän korkea.

Tilanne oli jäsenäänestyksen jälkeen varsin hämmentävä. Olin omalta osaltani ilmoittanut useaan kertaan, etten ole TEAMin kannalla, ja äänestänyt keväällä 2008 liittokokouksessa hankkeesta irtautumisen puolesta. Syynä tähän oli vankka näkemykseni siitä, ettei suurliitto toisi mitään lisäarvoa tavallisen jäsenen tai ammattiosastojen asemaan. Lisäksi komennusmiesten tapaiset ammattiryhmät olisivat jääneet entistä enemmän yksin ongelmiensa kanssa. Tästä ilmiöstä kun on ollut riittävästi ikäviä näyttöjä jo Metalliliiton kokoisessa organisaatiossa.

Olisiko nyt tämän 15 %:n TEAM-kannatuksen myötä ollut takinkäännön paikka? Samaa mieltä varmasti myös moni muu ylimääräiseen liittokokoukseen kutsuttu edustaja.

Lupauksia ja heikkoa taloudenhoitoa

Sen kolmen kuukauden aikana, mikä kului Metallin jäsenäänestyksestä liittokokoukseen, TEAM-hankkeen järjestöllinen ja taloudellinen pohja mureni arveluttavalla tavalla.

Yhtenä TEAMin hyötynä mainostettu "parempaa edunvalvontaa pienemmällä jäsenmaksulla" -porkkana nahistui pahemman kerran, kun taantuma ja raju työttömyys vyöryivät päälle. Jäsenmaksu tulee jatkossa nousemaan ja näin olisi tapahtunut myös TEAMissa. Lupaus oli alun perinkin kuin markkinakauppiaan kojusta huudettu, mutta vaikutti varmasti monien äänestyspäätökseen. "Hyvä ja halpa" kiinnostaa aina.

Merkittävämpi juttu oli toukokuussa tullut tieto Sähköliiton jättäytymisestä pois TEAMista. Ylimääräisessä liittokokouksessa Tampereella kuultiin puheenvuoroja, joiden mukaan Sähkön poisjäänti oli ollut koko ajan tiedossa. Jos näin oli, niin minkä moraalinen myötä siitä ei ollut minkäänlaista mainintaa jäsenistölle lähetetyssä äänestysmateriaalissa tai Ahjon lukuisissa TEAM-artikkeleissa? Puhuttiin kuudesta TEAM-liitosta, mikä kutistui Sähkön poisjäännin myötä viideksi. Jäljelle jää-

Vakavia ilmeitä TEAM-liittokokouksessa Tampereella 3.6.2009

nyt liittokoalitio ja sen toimintaperiaate alkoi näyttää entistä oudommalle ja entistä vähemmän oikealle teollisuusliitolle.

Kovin uutinen oli kuitenkin alkukesästä 2009 tullut tieto liittojen taloudenhoidosta. Kehitteillä ollut suurliittoa mainostettiin taloudellisesti vahvana. Näin muun muassa Ahjon sivuilla alkuvuodesta 2009. Sitä se olisi Suomen mittakaavaa ajatellen varmasti ollutkin, mutta keiden rahoilla ja minkä aikaa?

Hankkeessa mukana olleista ainoastaan Metalli oli saanut taloutensa plussalle vuonna 2008. Tilikauden voitto oli 4,4 miljoonaa euroa. Muiden osalta tilikauden tappio oli muutamasta sadastatuhannesta yli kahteen miljoonaan euroon. Tuo muiden liittojen jättämä talouden alijäämä olisi ollut tietenkin helposti tasattavissa Metallin tekemällä voitolla, mutta sopii kuitenkin kysyä, oliko siihen menettelyyn saatu todellakin Metallin jäsenistön hyväksyntä?

Ihmetellä voi myös sitä, miten niinkin hyvänä talousvuonna kuin 2008 oli muissa TEAM-liitoissa onnistuttu syömään enempi kuin tienaamaan. Varsinkin kun oli ollut alusta asti selvästi sovittu yhteinen periaate siitä, että jäsenmaksutulojen tulee kattaa toiminnan kulut, sekä kaikilla tiedossa, että TEAM tulisi käynnistyessään nielemään runsaasti varoja. Eikö tuossa tilanteessa olisi pitänyt kerätä kiivaasti rahaa sukanvarteen tulevaa varten.

Talouteen liittyy keskeisesti myös jäsenmäärä. TEAMia mainostettiin koko ajan 330 000 jäsenen suurliittona. Tämä luku pyöri jatkuvasti Ahjon sivuilla sekä myös jäsenäänestyksen tiedotemateriaalissa. Muisti oli kuitenkin parantunut maaliskuun puoliväliin mennessä, siis Metallin jäsenäänestyksen jälkeen, jolloin oli koolla TEAM-liittojen hallintojen kokous Kiljavalla. Tuolloin puhuttiin enää 260 000 työmarkkinoiden käytettä-

vissä olevasta jäsenestä. Sähköliiton poisjäännin jälkeen lukema painui jo alle 230 000.

Jos liittokokousedustajia satoi TEAM-äänestyksessä liiton jäsenistöltä saatu vajaan 15 %:n kannatus Metalliliiton lakkauttamiselle ja 179,5 miljoonan euron varojen siirrolle, niin sitoiko liittokokousta tai Metallin hallintoa mitenkään se, etteivät ennen jäsenäänestystä luvutat asiat pitäneetkään enää kaikilta osin paikkaansa?

Metalli jatkaa itsenäisenä liittona

Päätös TEAMiin lähtemisestä ja Metalliliiton lakkauttamisesta olisi edellyttänyt liiton sääntöjen mukaan ylimääräisessä liittokokouksessa sen edustajilta 3/4 enemmistön kannatusta. Tätä ei hankkeelle löytynyt. Liki-main kaikki ne, jotka olivat äänestäneet hanketta vastaan jo keväällä 2008, pysyivät kannassaan jäsenäänestyksen tuloksesta huolimatta. Syitä tähän oli oma aiempi mielipide, alhainen äänestysprosentti ja jäsenäänestyksen jälkeen muuttunut tilanne. Lisäksi tällaisen hankkeen läpiviemistä nykyisen taloudellisen syökykierteen ja työttömäksi jääneen jäsenistön ahdingon aikana pidettiin liiton perustehtävien laiminlyöntinä.

Hanketta vastaan liittokokouksessa äänestäneitä metalliliittolaisia on arvosteltu siitä, että monen vuoden ajan valmisteltu hanke kaatui. Oman laskuoppini mukaan kaikilla liitoilla oli tasan yhtä monta vuotta aikaa laittaa omassa toiminnassaan ja taloudenhoidossaan suu säkkiä myöden, eikä olla tunkemassa kouransa toisten jäsenmaksukirstuun. Tätä rahanjakomallia perusteltiin kyllä jossakin yhteydessä liittojen väliseksi solidaarisuudeksi.

Johtuiko tuo tappiollinen taloudenpito sitten kyseisten liittojen hallintojen kyvyttömyydestä vai haluttomuudesta hoitaa asioitaan kuntoon kuten oli sovittu, niin ainakin poru ja syyllisten osoittelu oli niiden suunnasta kyllä kova, kun Metalli irtaantui hankkeesta. Omassa toiminnassa ei ollut mitään moitittavaa. Ainakin itse-tunto oli kohdallaan, jos taloudenhoito ei.

Hanketta vastaan Tampereella äänestäneitä on syytely myös siitä, ettei uskallettu ottaa vastuuta tulevaisuudesta. Voi olla niinkin. Ainakin itseltäni puuttui uskallusta lähteä tekemään tulevaisuutta sellaisten toimijoiden kanssa, jotka eivät kykene selviytymään edes

nykyhetkestä. Erityisen paljon otti uskalluksen päälle se, että siinä samassa olisi pitänyt luopua Metalliliiton itsenäisyydestä. Vaikka Metallin toimintatavoissa on parannettavaa, niin kyseessä on kuitenkin Suomen paras metallityöväen liitto.

Tulevaisuus

Metsäteollisuuden keväällä 2005 julistama työsulku ajoi paperiliittolaiset ja metallimiehet vastakkain tehtaiden porteille. Toiset oli käsketty sisälle ja toiset ulos. Tunnelmat olivat kireät ja vastausta siihen miten menetellään odotettiin Hakaniemen suunnasta turhaan. Asioita hoidettiin tehtaiden porteilla duunariporukalla, kun vastuuta tilanteesta ei liittojen tasolla kyetty ottamaan tai ei haluttu ottaa. En haluaisi elää enää niitä aamuja uudelleen, jolloin lakkovahdit pysäyttivät porteille ja kännykässä huusi oman työnantajan edustaja uhaten työsuhteen purulla jokaista työstä kieltäytyjää. TEAMin ympärillä pyörineitä "yhteistyö on voimaa"-ihmisiä en tavannut niissä karkeloissa ketään, enkä kuullut heiltä minkäänlaista kommenttia asiasta silloin enkä sen jälkeen. Toki myöhemmin sain Ahjon sivuilta lukea, miten liittojen välinen yhteistyö oli sujunut mallikkaasti työsulun aikana. Itselleni tulee niistä ajoista ja tapahtumista mieleen lähinnä jäsenistön heitteillejätön maku.

Ainoastaan koko ammattiyhdistyskentän yhteistyöllä voidaan tuon kaltaisilta selkkauksilta jatkossa välttyä. Se ei tapahdu kuitenkaan niin, että rakennetaan yhtä, entistä suurempaa ja sekavampaa linnaketta osan porukasta jäädessä vallihaudan taakse. Ajatus, että sullomalla kaikki samaan putkeen ongelmat katoaisi-

vat ja sen jälkeen muotista alkaisi tulla pelkkää samanaista piparia, on jokseenkin kuolleena syntynyt. Historia on aina kappale tulevaisuutta. Jos kuka tahansa Metalliliiton TEAM-intoilijoista harrastaa hiukankin rehellistä itsetutkiskelua, on myös heidän myönnettävä se, että keskeisin syy Paperi- ja Sähköliiton poislähtöön oli Metalliliiton mukanaolo. Sähköliitto erkaantui aikanaan Metallista varsin myrskyisien vaiheiden myötä, eikä yhteistyö ole sujunut hallintojen tasolla kovin lämpimästi senkään jälkeen. Siinä miksi on näin, lienee peiliin katsomisen paikka molemmilla osapuolilla. Selvittämättömien järjestö- ja sopimusriitojen tuominen uuden suurliiton sisälle olisi ollut erittäin halvaannuttavaa ja tuhoisaa sen toiminnalle.

Metalliliiton on tehtävä työtä, että sen tarkoituksiin ja tahtotilaan ammattiyhdistysliikkeessä luotetaan. Vastaavasti muun ay-kentän on tunnistettava Metallin rooli ja sen velvoitteet sekä myös mahdollisuudet maan suurimpana vientialan liittona. Suomi elää viennistä ja siitä tulevilla rahoilla ostetaan myös ne täällä pestävät paidat. Jos tätä asiaa ei kyetä ymmärtämään, niin kohta ei ole kivaa kenelläkään. Työmarkkinakerroksen väylänavaajan rooli jäi jälleen Metallille, ja muut pyrkivät käyttämään sen tekemää sopimusta enempi tai vähempi rappukivenä omalle etenemiselleen. Näinhän se on likimain aina mennyt, ja tästä vetohärän ikeestä ei TEAM olisi meitä pelastanut.

TEAMin kariuduttua on taas mahdollisuus palata suunnittelemaan todellista teollisuusliittojen yhteistyötä, vaikka liittojen itsenäisyyden säilyttävältä, fuusiota löyhemmältä unionipohjalta. Sellaista, jossa olisi mukana myös TEAMista jo aiemmin irtaantuneet Paperi ja Sähkö, koska ne kuuluvat aivan ehdottomasti siihen mukaan. Jos se työ ja tie vie myöhemmin liittofuusioidiin, niin kyseessä olisi paljon hallitumpi prosessi kuin nyt kaavailtu hyppy tuntemattomaan. TEAMin hyötyjä esiteltiin selvinä faktoina, mutta mistään ei tullut riittävän päteviä perusteluja sille, miten ne tulisivat lopulta toteutumaan.

Metalli jatkaa eteenpäin itsenäisenä liittona, mutta synkkien, sisäisten uhkailujen alla. TEAMista tuli jo alun alkaen railo liiton sisälle ja se repesi likimain kuluksi kevään 2009 liittokokouksessa Tampereella. Nyt on kuitenkin saatava jäitä sekä TEAMia kannattaneiden että vastustaneiden hattuun ja suunnattava voimavarat jäsenistön eduksi. Siltä saralta ei tule edelleenkaan työtä puuttumaan.

*Kirjoittaja on Metallin
liittovaltuuston 1. varapuheenjohtaja
ja SAK:n valtuuston jäsen*

Komennusmies pahoittelee julkaisun viivästymistä: Eduskunnan päätettyä 4.12.2008 tuloverolain matkakorvausten verokohtelua koskevista muutoksista saimme lukea eduskunnan nettisivulta, että Verohallituksen ohjeistus ko. lain tulkintaan tullaan antamaan alkuvuodesta, heti pyhien jälkeen. Uuden Komennusmies-lehden materiaalia ruvettiin hankkimaan tähän aikatauluun uskoen. Ulkopuolisilta kirjoittajiltakin jälleen pyydettiin kirjoituksia, kuten silloiselta europarlamentaarikko Esko Seppäseltä. Verohallituksen ohjeistus tuli vasta 25.5.2009, näin ollen Komennusmies-lehden teko siirtyi syksyyn, koska veroasia kuitenkin on kantava teema tässä numerossa. Osa alkuvuodesta tehdyistä jutuista on ollut pakko vaihtaa vanhentuneina, mutta ei kaikkia kuitenkaan, kuten tätä Esko Seppäsen kirjoitusta. Lukijoiden on kuitenkin syytä huomioida, että kirjoitusajankohta on alkuvuosi. Komennusmies-lehden tekijät pahoittelevat tapahtunutta.

Koko maailma sairastaa tänään "hullun rahan tautia"

Esko Seppänen
eläkkeellä oleva toimittaja,
ent. kansanedustaja
ja europarlamentaarikko

Se tauti on amerikantauti,
jonka on aiheuttanut virus
nimeltä velka. Maailman suurin
velallinen USA levitti taudin
maailman kaikkiin ääriin.

Taantuma vai lama?

Kun markkinat olivat vapaat, kapitalismia ei suojannut mikään eikä kukaan siltä itseltään yötä päivää käydyssä armottomassa kilpajuoksussa lihavi- en voittojen perässä. Pörssien kautta hullun rahan tauti levisi kuin kulkutauti kaikkialle maailmaan, mutta vaikutti siihen sekin, mitä kutsutaan globalisaatioksi. Globalisaatio on rahavalta, joka valloitti maailman markkinat. Se on sitä, että omaisuuden arvot määräytyivät koko maapallolla yhtenäisten perusteiden mukaan. Kun kiinteistö- ja pörssimarkkinat inflatoitiin, riskit levisivät kaikkialle kuin siitepöly tuulessa.

Olen kirjoittanut taudin synnystä helmikuun alussa kaappoihin tulleen kirjan "Hullun rahan tauti" (Tammi 2009). Siinä yritän selvittää suomalaisille, miten syyttömät joutuvat kärsimään USA:n talouden ongelmista ja pankinjohtajien eli bankstereiden ahneudesta.

Taudin ensi oireet ilmenevät Suomessa taloudellisenä taantumana. Tulossa saattaa olla pitkakesäinen ja syvä lama.

Taantuma muuttuu lamaksi, kun työttömyys kasvaa massamittoihin. Kun Suomessa työllisyystilanne huononee jatkuvien lomautusten, irtisanomisten, konkurssien ja tuotannon lakkautusten myötä, lama kolkuttelee jo ovella.

Laman torjuntaan on tarjolla kahdenlaista lääkettä.

Rahapolitiikassa, josta vastuun kantaa Euroopan Keskuspankki, lamaa torjutaan korkoelvytyksellä eli matalilla koroilla. Finanssipolitiikassa, jota hoidetaan valtion budjetilla, taloudellista toimeliaisuutta valmistaudutaan lisäämään velkaelvytyksellä.

Mikään elvytys ei kuitenkaan poista perusongelmaa, joka on maksukyvyttömiä velallisten velka. Kapitalistit, jotka yksityistivät voitot, vaativat nyt tappioidensa sosialisointia. He maksattavat omia velkojaan muiden työttömyydellä.

Kapitalismin musta syksy

Halpa raha matalilla koroilla oli USA:n virallinen - ja väärä - politiikka. Finanssiteollisuuden oligarkit elivät kuin vapaa heinäsiirkkarparvi vapaassa pellossa. Ahneuden synti tarttui muihinkin markkinavoimiin. Kun suuryhtiöiden johtajat 30 vuotta sitten saivat 35 kertaa niin suuren palkan kuin keskiverto-työntekijät, vuonna 2007 heidän palkkionsa olivat 275 kertaa niin suuret kuin työntekijäin.

Löysä raha teki USA:n valtiolle mahdolliseksi sodankäynnin ja kansalaisille kulutuksen pienellä omakustannusosuudella. Toteutui taloushistorian mittavin kasvukupla, mikä oli kulutusta ilman säästämistä. Sitten tapahtui tämän surkean oman voiton pyynnin ajan Kiina-ilmio: järjestelmän reaktori (Wall

Street) suli ja systeemi oli yhtäkkiä täynnä "myrkylisiä" arvopapereita ja "radioaktiivista" velkaa. Ne tappavat keinottelun heikentämiä sairaita pankkeja.

Laman oireet tulivat ensiksi esiin USA:n asuntomarkkinoilla. Kun velalliset, joista monet olivat alun alkaen ihan persaukisia, eivät tosi paikan tulen kyenneet maksamaan velkojaan ja pankit menettivät tulonsa, syntyi pankkikriisi. Pankit tekivät ennätysellisiä tappioita asuntoveloista (ja niiden arvopaperistamisesta muidenkin pankkien tappioiksi).

Maksukyvyttömyyden perusteella syksyllä 2008 pankit ulosmittauttivat joka päivä 10 000 amerikkalaisen perheen kodin. Maassa oli 18 miljoona tyhjää asuntoa. Kokonaiset paikkakunnat kylpivät veloissa. Esimerkiksi Kalifornian postinumeron 95391 alueella (Mountain House) oli 1856 kotitaloutta, joilla oli talot panttina kiinnityksiä vastaan. Niistä 1647 kotitaloudella talon arvo oli alentunut alhaisemmaksi kuin velan määrä. Monet velalliset iskivät kotinsa avaimet pankin tiskiinkin ja antoivat kotinsa mieluummin pankille kuin sinnittelivät järjenvastaisten korkojen ja lyhennysten kanssa.

Katteetonta rahaa

Amerikantautiin kuuluu myös hötörahaa. Se on rahaa, jonka pankit ovat siittäneet tyhjästä, ilman että asialle on pantu Pyhä Henki, niin kuin erään aikaisemman neitseellisen synnytyksen yhteydessä.

Tässä tapauksessa asialla on ollut Paha Henki. Hötörahalla ei ole mitään katetta. Siinä suhteessa se ei eroa USA:n dollareista, joiden ainoa kate on seteleihin painettu teksti "In God we trust": Jumalaan me luotamme. Siinä suhteessa se sitten taas eroaa, että virallisesti dollarit laskee liikkeelle USA:n keskuspankki, jonka toiminnan valtiovalta takaa Yhdysvaltojen koko taloudellisella, poliittisella ja sotilaallisella voimalla, kun taas hötörahan liikkeelle laskijoilla ei ole mitään takaajaa oman maksukyvyttömyytensä tai konkurssin varalta.

Kun puhutaan rahataloudesta, avainasemassa uuden rahan liikkeelle laskemisessa eivät sittenkään ole valtiot vaan pankit. Liikkeellä olevasta rahamäärästä jopa 95 % on pankkien liikkeelle laskemaa velkaa, ja siitä hötörahaa on sellainen velka, jossa sama velka on laskettu rahan kiertoon moneen eri kertaan.

Jos pankkijärjestelmä on lamassa, rahankierto on lamassa, ja siitä taas seuraa kansantalouden pysäh-

tyneisyys. Me elämme tänään maailmantalouden pysähtyneisyyden aikaa.

Arvopaperistaminen, johdannaiset ja velkavipu

Pankit ovat olleet finanssitehtaita, joissa on tuotettu uusia, myyntiin ja keinotteluun kelvollisia finanssituotteita. Alan teollisuuden raaka-aine on raha eri muodoissaan, ja esimerkiksi asuntolainoista valmistettiin mitä eksoottisimpia arvopapereita. Pankit niputtivat ja paketoivat tuhansia ja kymmeniä tuhansia asunto- ja myös kulutusvelkoja tuotteiksi, joita ne möivät edelleen sijoittajille. Sitä on hullun rahan taudin syihin kuuluva "arvopaperistaminen".

Keinottelun supervälineitä olivat "johdannaiset", nuo maailmanarpajaisten vedonlyöntikuponit, jotka tekivät finanssitaloudesta keinottelun kasinon ja Wall Streetistä Las Vegasin. Niillä käytiin kauppaa kahdenvälisesti pankkien kesken, ohi pörssienkin. Johdannaismarkkinat olivat kaiken valvonnan ulottumattomissa, eivätkä valtiot tienneet, mitä pankit tekivät.

Johdannaisia ovat sellaiset finanssituotteet, jotka koostuvat saman omaisuuden pilkkomisesta johdannaisiksi ja johdannaisten ketjuttamisesta johdannaisten johdannaisiksi niin, että alkuperäinen omistettava tulee omistetuksi moneen kertaan. Pitkissä omistusketjuissa sen alkuperäisen omistettavan arvo "kuluu", niin että ketjujen loppupäähän ei aina riitä mitään oikeaa omistettavaa, ja siksi monilla johdannaistuotteilla on vain kuvitteellinen arvo.

Oman pääoman tuottoa pankit lisäsivät "velkavivulla" niin, että pientä määrää omaa rahaa jatkettiin suurella määrällä halpaa velkaa ja että koko summalla ostettiin ja myytiin omaisuutta, jonka arvo löysän rahan markkinoilla nousi kuin elohopea pörssikuumeeseen mittarissa. Kun velka maksettiin pois, omaisuuden arvonnoususta syntyneet voitot tulivat kokonaisuudessaan oman pääoman hyväksi, sen tuoton moninkertaistamiseen. Vivuttamalla saatiin pankkien omat pääomat tehokäyttöön tuottamaan suuria osinkoja omistajille ja bonuksia niiden johtajille.

Voittojen tuotanto perustui siihen, että vähemmän riskipitoisesta tehtiin enemmän riskipitoista. Korkean tuoton lähde oli suuri riski. Sen, joka halasi muita korkeampia tuottoja, täytyi ottaa muita suurempia riskejä. Riskit paloiteltiin ja ketjutettiin.

Riskien levittämistä koko maailmaan tehtiin globalisaatiolla. Se on meille sitä, että päälle pukkaa nyt lamaa ja joukkotyöttömyyttä ja että syyttömiä kyykytetään.

Ennen olivat *konstit* toiset

Sain käsiini Metallityöväen lehti Ahjon vuodelta 1951. Osastojen toimintaa -otsikon alla huomioni kiinnittyi anteeksi-pyyntöilmoitukseen, josta suora lainaus:

Täten tunnustan erehdyksessä tehneeni rikoksen Suomen Autoteollisuus Oy:n ja kaikkia metallityöläisiä kohtaan olemalla työssä viimeisen lakon aikana Suomen Autoteollisuus Oy:n tehtaalla. Havaittuani rikkomuksen pyydän tekoani anteeksi järjestäytyneiltä työläisiltä ja lupaan, etten vastaisuudessa alistu petolliseen tekoon työväenluokkaa kohtaan.

Helsingissä 8 p:nä helmik. 1951. NN.

Koska NN on katunut tekoaan ja antanut lupauksen vastaisen varalta, niin hyväksymme anteeksipyynnön ja toivomme, että häntä kohdeltaisiin toveruudella tästä lähtien.

Suomen Autoteollisuus Oy:n Työhuonekunta

Rikkuruudelta haiskahtavan tapauksen työurani ajalta muistan vain yhden. Silloinkin lakkoiltiin päiväraha-asioista. Kaverit lähtivät seisokkityömaalle kiireapuun. Kuuluiko työmaa lakon piiriin, oltiin kahta mieltä; heille oli tietenkin sanottu, ettei tämä ole lakon alaista työtä. Mutta olisiko sinne ollut välttämätöntä lähteä, kun työkaverit jäivät lakkoon heidänkin etujaan ajamaan. Perillä heille selvisi, etteivät työehdot olleetkaan sellaiset kuin heille oli lähtiessä puhuttu. Kaverit soittivat luottamusmiehelle ja pysyivät apua. Luottamusmies neuvoi tulemaan toimeen omin neuvoin ja lienee tuo muutakin sanonut.

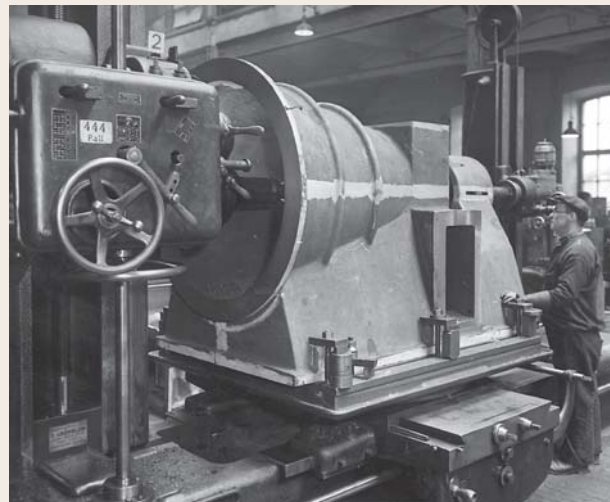
Sitten on nämä Loimaan kassan jäsenet. Nämä vapaamatkustajat nauttivat järjestäytyneiden työläisten hankkimista eduista lukuun ottamatta luottamusmiespalveluja. Sellaistakin on tapahtunut, että hädän tullen soitetaan nimettömänä liiton toimistoihin ja kysellään neuvoja.

Nykytilanteessa, jossa päivittäin kuulee uutisia irtisanomisista ja lomautuksista, luulisi luottamusmiespalveluilla olevan käyttöä. Irtisanomistilanteissa Loimaan kassan jäsenet ovat neuvottelutilanteessa kahden työnantajan kanssa. Sama koskee palkkakiistoja ym.

Jos nämä toverit, jotka ovat "erehdyksessä" menneet Loimaan kassaan ja "havainneet rikkomuksensa", tulevat takaisin Metallin jäseniksi, ilman mitään sen kummempia anteeksipyyntöjä, niin kyllä heitä kohdellaan toveruudella Metallin jäsenten keskuudessa.

Pekka Miettinen
komennusmies/tsv.

50-luvun tunnelmissa. Kuvat: Metallityöväen Liitto ry, Valokuva-arkisto

KATSON

Tapio Niemelä

AO 254:n sihteeri ja prekariaattiedustaja
Jämsä

Spekulatiivinen ketkuraha pullistutti rahoitusmarkkinat, mitä reaalityous ei kestänyt

Tällä kertaa subprime-kriisistä alkanutta taloudellista maailmanpaloa ex-pääministeri "Mooses" Lipponen on raamatullisesti verrannut Harmageddonin taisteluun, eikä syyttä! Isot pojat pelasivat nollasummapeliä keinottelemalla Yhdysvalloissa täysin varattomille ihmisille tyrkytetyillä korkeakorkoisilla asuntoluotoilla. Röyhkeästi asuntojen hintoja nostettiin sairaalloisesti yli niiden reaaliarvon. Tietämättömiä houkuteltiin ostamaan ja vaihtamaan isompaan asuntoon pelkällä lainarahalla, jonka vakuutena oli tämä keinoteltu ylisuuri asunnon arvo. Näitä lainoja paketoitiin sitten sijoituskohteiksi ahneille sijoittajille ympäri maailman, myös suomalaisille nilkeille. Peli loppui, kun pää tuli vetävän käteen!

Toinen kuvaava esimerkki tästä lopun ajan pohjattomasta ahneudesta on tämä New Yorkin teknologiapörssi Nasdaqin entisen hallituksen puheenjohtaja Bernard Madoffin ns. Ponzi-huijaus. Hän-

hän kusetti ahneita sijoittajia kuin myös "hyvässä maineessa" olevia liikepankkeja, mm. pohjoismaista Nordeaa. Näppejään nuolemaan jäi myös Kansainvälinen Olympiakomitea. Kuviohan tässä oli pyramidi: hyvä tuotto sijoitukselle maksetaan uusien mukaan hankittujen ahneiden tollojen rahoista. Itse toiminta ei siis tuota yhtikäs mitään ja rakennelman luhistuminen on ennalta tiedetty. Nyt vain finanssikriisi yllätti Madoffinkin housut kintussa. Kesällä 150 vuoden vankeustuomion Yhdysvalloissa saanut Madoff ehti "kadotuttaa" 50 miljardia euroa uhriensa rahoja.

Ilmasto muuttuu, ollaan tekevinämme jotakin

Maapallolla ilmasto on muuttunut luonnon oman muutoksen lisäksi ihmisen aikaansaamana, mikä tekee ennustettavuuden sen seurauksista vaikeaksi, ilmiön ainutkertaisuudesta johtuen. Ilmiön alkamista ei voi enää estää, nyt voidaan ainoastaan vaikuttaa siihen, miten rajut sen tuomat muutokset tulevat olemaan. Toinen asia on sitten, halu-

P I M E Ä Ä Ä N

taanko siihen ylipäätään vaikuttaa. Ilmastomuutoksen uhkahan on maapallon kokoinen, mutta siihen suhtaudutaan kuin se olisi pingispallon kokoluokkaa!

Jollain tavoin hallittujen isojen muutosten tulee lähteä teollistuneesta maailmasta liikkeelle. Nousevat taloudet kuten Kiina, Intia eivät niitä kykene käynnistämään, täysin kehitysmaista puhumattaakaan. Luultavaa on, että mitään niin suurta elämäntapojen muutosta ei tehdä, eikä tekniikka kerkiä pelastamaan, etteikö täysin arvaamaton ja pitkälle hallitsematon ilmastonmuutos ole seurauksena! Mitä kaikkea se tuokaa seurannaisineen tullessaan ja kuinka rajuina, jää nähtäväksi lähivuosikymmeninä. Nopein tie ilmastomuutoksen torjuntaan oikeassa kokoluokassa tapahtuisi varmaankin

niin raadollisesti, että markkinatotalitarismi saisi siitä jättihyvän rahasammon. Ei vain taida keritä sekään!

Aseita tarvitaan aina, sen tietää markkinatotalitarismikin

Maailman asevarustelumenot ovat vuositasolla lähemmäs 1000 miljardia US dollaria, josta puolet on Yhdysvaltojen osuutta. Aseteollisuuden osingot ovat aina olleet osakkeiden omistajille parhaasta päästä, ja niistä tulleita jättipotteja on sijoitettu kautta vuosikymmenien siviilipuolelle ja päinvastoin. Ristiinomistuksen kudos on luja ja mahtivaltioiden poliitikkojen, markkinatotalitarismin sekä valtauskontojen siunaama!

Kuvassa aseosinkojen käänköpuolta: 16.3.-68 USA:n armeijan A-divisioonan 11. prikaatin C-komppanian tekemä joukkomurha Son Myn kylässä, jossa ammuttiin yhteensä 504 aseetonta siviiliä. Kuvan on ottanut C-komppanian valokuvaaja Ronald L. Haeberle.

Vaikuttamista ja valintoja

Kansanvaltaisissa demokratioissa, joihin Suomikin kiistatta kuuluu, on vaikuttamisen ja valintojen mahdollisuus. Jos haluaa, molempia voi käyttää. Kaikissa muissa järjestelmissä nämä ovat huonommin käytettävissä, tai niitä ei ole juuri ollenkaan. Yksilönä yksin on demokradiassakin heikohko vaikuttamisen keino, verrattuna yksilönä yhteisössä vaikuttamiseen. Ay-liikehän on hyvä esimerkki, kuinka yksilö toimiessaan yhteisössä saa vaikuttamisen mahdollisuuden solmia edes jonkinmoisia ehtoja työsuhteelleen, verrattuna siihen että niitä yrittäisi yksin yksilönä.

Matkalla ollessa

Kuinka monen maailmanmatkaajan mieleen tulee pohtia todellisia syitä jonkun kaukomaan kohteen edulliseen hintatasoon länsimaalaisen kukkarolle. Liian usein se perustuu täysin puuttuvaan sosiaaliturvaan, absoluuttisesti kiellettyyn järjestäytymisen oikeuteen ja siitä suoraan seuraaviin mielivaltaisiin työsuhteisiin ja minimaalisiin palkkoihin. Monesti turismin tuoma vauraus menee harvoille, kuten paikallisen ennestään turpean korruptoituneen talou-

Ilmastomuutoksen uhkahan on maapallon kokoinen, mutta siihen suhtaudutaan kuin se olisi pingispallon kokoluokkaa!

dellisen, poliittisen ja sotilaallisen eliitin taskuihin. Voi olla, että isolla osalla paikallisväestöä menee turismin johdosta entistä huonommin: vähäiset puhtaan veden varat on johdettu turisteille ja esim. golfkenttien kasteluun, samoin viljely- ja laidunmaat ovat turismin käytössä. Julmimmillaan markkinatotalitarismiturismi on lapsiuhrien osalla, jotka on laitettu myymään ruumistaan valkoisen miehen tai jonkun öljysheikin iloksi! Jokaisen maailmanmatkaajan on syytä muistaa, kuinka suunnatonta valtaa hän käyttää, kun valitsee matkakohteita ja palveluja niiden sisältä.

Ostetaan, ostetaan

Äänestäneiden ja äänestämättä jättäneiden tahdosta edellisen laman hoitohenkilökunnaksi pääsi Suomen lähihistorian surkein hallitus. Kannuksen Kennedyn johtama hallitushan teki jättisuuren virheen, kun reippaan elvytyksen sijasta sorruttiin rajuihin leikkauksiin valtion menoista. Tässä höykytyksessä avautui tie koko sotien jälkeisen ajan rakennetun sosiaaliturvan rakenteelliseen leikkaamiseen. Ahon hallituksen jälkeisetkään hallitukset eivät ole

halunneet panostaa taloudelliseen ja sosiaaliseen tasa-arvoon, vaan progressiivisen tuloverotuksen viemiseen kohti tasaveroa ja pääomaverojen minimoimisiin. Joten maahan jäi pysyvä rakennetyötömyys ja osittain jälleen periytyvä huono-osaisuus. Tästä on seurannut Suomeenkin taas uudestaan syntynyt väestönosa, joka joutuu tekemään ostopäätöksensä ainoastaan taloudellisin perustein. Tämänhän haistoi ensimmäisenä saksalainen kauppakettu Lidl, jonka liikeidea perustuu siihen, että mitään eettistä näkökulmaa ei tunneta ollenkaan missään suhteessa ja juridiikan rajat haetaan joka maassa erikseen "kepillä jäätä koettaen" ääri rajoiltaan.

Liikekonseptinsa Lidl on lanseerannut Yhdysvalloista lähinnä Wal-Mart -kauppakettujulta, joka on nostanut omistaja Waltonin perheen yhdeksi maailman rikkaimmista. Onhan se irvokasta, kun USA:n kymmenien miljoonien ylipainoisten rääsyläisjoukko lihottaa itseään Wal-Martin roskaesineillä, mikä puolestaan paisuttaa omistajaperheen jo ennestään muhkeaa varallisuutta. Nämä molemmat ketjuthan ovat kuuluisia äärimmäisestä ay-liikevastaisuudesta, minimipalkkaisesta osa-aikatyöstä, millä ei työntekijä tule toimeen, ja jos vain paikallinen viranomainen sallii, tavara hankitaan myytäväksi sieltä, missä se on halvinta, oli sen sitten tehnyt orja tai lapsi, ei väliä! Ostovolyymeiden ollessa isot ovat nämä paskamarketit omistajilleen melkoisia rahasampoja.

Sinä jolla on oikeasti valinnan mahdollisuus, tee valinta ja käytä ostopaikkoina kauppoja, joissa noudatetaan työehtosopimuksia, on kokoaikaisia myyjä ja tuotevalikoimissa vielä päivänvalonkin kestäviä tuotteita. Meitä kellä Suomessa on oikeasti valinnan mahdollisuus, on kuluttajista ehdottomasti suurin osa. Tähän sopii uutinen Yhdysvalloista: 4.12.08 Wal-Martin liikkeessä New Yorkin osavaltiossa tallautui myyjä kuoliaaksi alennusmyyntitäkässä liikkeen avattua aamulla ovensa kiihkeälle ostajakunnalle. Vaikka osalta suomalaisia on viety valinnan mahdollisuus, niin ei vaikuttamisen mahdollisuutta. Jokaisella on kuitenkin yhdenvertainen oikeus käyttää ääntänsä vaaleissa.

Paperiteollisuuden alasajo Suomessa

Suomen paperikapitalisti on lähtenyt vastuuttomaan ja mielipuoliseen tehtänsä "rakennemuutokseen" ahneiden osinkojen kärkeä vaativuudesta. Ei voi muuta kuin ihmetellä pelokkaana, kuinka vähällä "yleisellä metelillä" alasajo on suoritettu. AY-liike on nöyryntynyt jo yleisesti hyväksytyjen "realiteettien" edessä ja näyttänyt täydellisen munattemuutensa tässä tilanteessa. Kemijärven Massalii-

ke on ollut ainoa, joka laittoi kamppoihin, vaikka lopputulos oli sama kuin muillakin, kaatuivat kuitenkin saappaat jalassa. Muuten meno on ollut kuin lampolassa: teurastajan kysyessä kuka lähtee, kuuluu vain mää, mää!

Vaikka paperia tehtäisiin kehitysmaissa palkatta ja raaka-aine kasvaisi silmissä, on tehtailla sijansa täälläkin päin maailmaa. Olemassa olevat Euroopan markkinat takaavat varman markkina-alueen ja Venäjälle varmasti aukeavat paperimarkkinat tulevaisuudessa. Ruotsi on selvinnyt lähes säikähdyksellä. Heillä on tietysti tämä valuuttaetu ja kruunun sopiva kurssi euroalueeseen nähden. Ruotsin talousmetsistä valtio omistaa 60 prosenttia, ja ne ovat hyvin hoidettuja, infrastruktuuri raaka-aineen ja jalostuksen välissä on paremmassa kunnossa kuin meillä Suomessa. Suomessa talousmetsät ovat aika pirstaleisessa omistuksessa ja osittain huonosti hoidettuja, on ollut Venäjän kanssa puutullivääntöä jnpp.

Ilmeisesti yksi suurimmista syistä suomalaisen paperiteollisuuden alasajoon on kuitenkin se, että viime parin vuosikymmenen aikana on laiminlyöty kokonaan tutkimus- ja tuotekehitystyö ja nekin varat on ohjattu osakkeenomistajille osinkoina. Aivan

varma syy alasajoon on vuosituhannen vaihteen jättisuuret vikainvestoinnit Euroopassa ja etenkin Yhdysvaltain puolella, joita tehtiin ahneiden osakkeenomistajien tarpeisiin! Näihin syyllistyivät kaikki paperikonsernit, mutta esimerkkinä tässä Stora Enson toilailuja: vuona 2000 Stora Enso myi sähköntuotantokapasiteettia Fortumille 1,8 miljardilla eurolla. Laskelemien mukaan Fortum on tähän päivään mennessä saanut kauppahinnan voittona takaisin, kun samaan aikaan paperiteollisuus valittaa korkeata energian hintaa. Heti perään Stora Enso osti amerikkalaisen Consolidated Paperin 4,9 miljardilla eurolla ja myi sen pois pari vuotta sitten 2 miljardin euron tappiolla.

Asiantuntijat ovat väittäneet, että jos myynnissä ei olisi hätäilty, olisi selvitty pienemmillä tappioilla. Tehtaat myytiin hätäntyneenä sijoitusrahasto Cerberuksen tytäryhtiölle NewPagelle, jolle Stora Enso myönsi 150 miljoonan euron lainan, mitä ostaja ei ole kyennyt hoitamaan!

Sinä, jolla on oikeasti valinnan mahdollisuus, tee valinta ja käytä ostopaikkoina kauppoja, joissa noudatetaan työehtosopimuksia, on kokoaikaisia myyjiä ja tuotevalikoimissa vielä päivänvalonkin kestäviä tuotteita.

Paperikapitalisti on vienyt suomalaista ay-liikettä kuin pässiä narussa. Osa ay-liikkeestäkin toistaa jo mantraksi muodostunutta pakkoliturgiaa "globaaleista realiteeteista"!

— Katsottaisiin jotakin synttärilahjaa. Onko isojen miesten esiliinoja?

Paperikapitalistin investoinnit teollisesti kehittyviin maihin

Suomalainenkin paperikapitalisti investoi maanisesti miljardeja euroja esim. Brasiliaan, Uruguayhin, Indonesiaan ja Kiinaan. Näissä maissa voidaan viljellä nopeakasvuisia puupeltoja, jotka tietysti alentavat raakapuun hintaa murto-osaan täkäläisestä. Palkkakustannukset ovat tietysti samanlailla mitättömät, olemattomat suorastaan. Tämän mahdollistaa mm. seuraavat tekijät: ay-oikeuksia ei juuri ole ja vapaan ammattiliittotoiminnan harjoittaminen on ko. maissa jopa hengenvaarallista. Monissa näissä paikoissa paikalliset elinkeinot on pakkosiirretty pois tehtaiden ja puuplantaasien tieltä korruptoituneiden viranomaisien toimesta, usein myös väkivaltaa käyttäen. Nämä usein jopa satoja vuosia

toimineet kyläyhteisöt ovat antaneet ehkä niukan, mutta varman toimeentulon alueen asukkaille. Nämä suomalaisenkin paperikapitaalin tieltä pakkosiirretyt ihmiset on useimmiten jätetty korvauksetta, täysin heitteille ilman mitään tietoa tulevasista. Monissa näissä paikoissa puuplantaasien aiheuttamat ympäristöongelmat ovat suuria. Alueiden kasvistolle vieras yksilajinen metsä muuttaa liikaa ekosysteemiä ja vie kaiken alueen pintavedestä aiheuttaen ympäröivien alueiden elinkelvottomuuden. Korruptoituneet ja alueiden alkuperäisistä asukkaista ja ympäristöstä vähät välittävät hallitukset takaavat paperikapitaaleille toimintarauhan ja luvan olla kuin valtio valtiossa, kunhan vain "voitelu pelaa"!

Nukkukaa hyvin, niin porvarikin tekee.

Työsuojeluhommissa sattunutta

Pekka Miettinen
Komennusmies ja tsv.

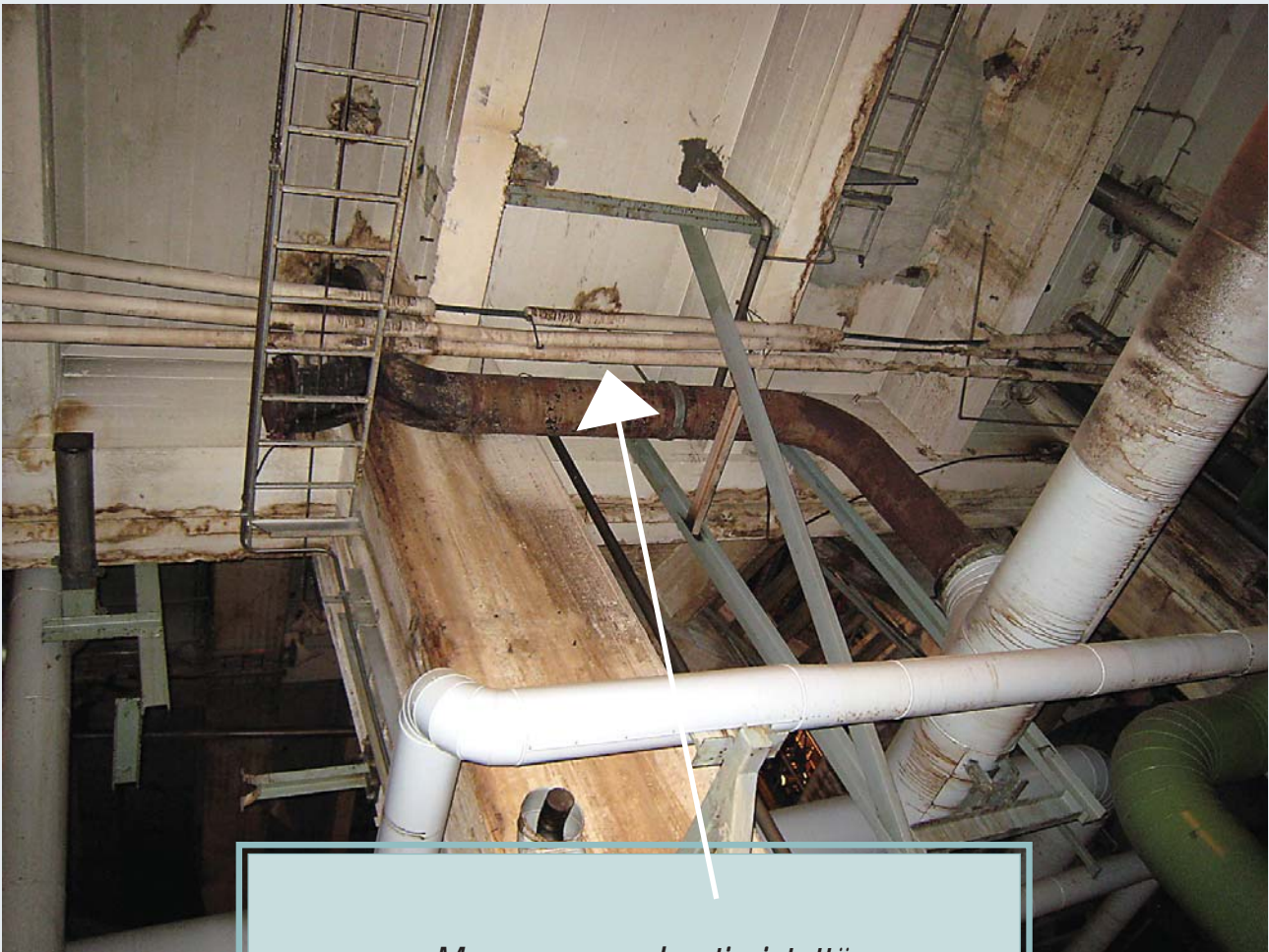
Vaikka riskien arviointi ja vaarojen torjunta ovat lakisääteistä, niin vieläkin törmää kaikenlaisiin asioihin, joiden pitäisi olla itsestäänselvyyksiä. Tässä muutamia tapauksia ympäri Suomea.

Pohjoisessa

Kylmää varastohallia, jota käytettiin myös esivalmistelupaikkana, lämmitettiin polttoöljyllä toimivalla rakennuslämmittimellä, joka puhalsi lämpimät palokaasut sisätilaan. Kun asiaan puututtiin, niin ratkaisu oli, että ei lämmitetä ollenkaan. Kunnollisen lämmittimen hankinta tuskin tätä melko kookasta yksikköä olisi kaatanut.

Idässä

Asbestiasioihin törmää aika ajoin. Itäsuomalaisessa tehtaassa asentajapari aloitti aamulla viemäriputken teon katonrajan ja putkilinja kulki vanhojen eristettyjen putkilinjojen yli. Asentaja epäili eristeen olevan asbestia ja kertoi epäilystään tehtaan asennuspäällikölle. Työ

Murenevaa asbestieristettä

keskeytettiin oman työnjohdon toimesta ilmapäivällä ja eristeestä otettiin näyte, joka vietiin tehtaan omalle tutkimuslaitokselle. Sieltä saatiin tulokset tunnin kuluessa, ja asbestiahan se oli. Asbestia oli murentunut työssä käytetylle saksilavalle ja lattialle, josta se levisi huoneilmaan altistaen kaikki sillä alueella työskennelleet.

Mikä meni pieleen? Riskien arvioinnissa asbestia ei huomattu, asbestikartoitukseen ei ollut tutustuttu ja se löytyikin vasta kovan etsimisen jälkeen.

Tietenkin asbestipurkufirma siivosi alueen ja pussitti putket ennen kuin työtä jatkettiin, mutta vahinko ehti jo tapahtua ja kaikista alueella työskennelleistä ilmoitus asa-rekisteriin. Laiha lohtu, jos jokin keuhkosairaus iskee.

Jos epäilette asbestin olemassaoloa työmaalla, niin otakaa heti asiasta selvää ja jatkakaa töitä vasta sitten, kun asia on selvitetty.

◆ Paineilmaputkia

▼ Vastukset peitettynä

Kaikkeen ei osaa varautua. Vesilaitoksen läpi, jossa oli prosessiin käytettävää happoa suurissa astioissa, kulki NS 80 ruostumaton paineilmalinja. Happohuurut olivat syövyttäneet paineilmalinjaa niin, että se ”räjähti” pieniksi pätkiksi ja pätkät lenteli pitkin huonetta. Onneksi huone oli tyhjä tämän tapahtuessa. Tietenkin materiaalivalintoihin olisi voinut kiinnittää huomiota.

Lännessä

Lännessä hehkutellaan karveja. Eihän siinä mitään, näinhän on tehty vuosikymmenet, mutta jos hehkutusvastuksia ei eristetä, niin työ muuttuu hitsaajalle hankalaksi. Saumat oli esilämmitetty 230 asteeseen. On kuin kätensä leivinuuniin pistäisi.

Asian hoitamisen teki hankalaksi työmaan monikulttuurisuus. Hitsaajat olivat suomalaisia suomalaisesta firmasta, hehkutusfirma suomalainen, jonka työntekijät olivat puolalaisia, ja työn tilaaja saksalainen.

Puolalainen hehkunokka sanoi vastusten eristeenä käytettävän villan olevan kielletty Ruotsissa ja kieltäytyi käyttämästä sitä.

Ei muuta kun selvittämään villan kaupan nimi ja soitto maahantuojaalle. Maahantuojaja ei ollut kuullut mistään kiellosta ja toimitti käyttöturvatiiedotteet kolmella kielellä: saksaksi, englanniksi ja suomeksi. Tämän jälkeen todisteet pöytään ja sovittiin, että vastukset eristetään.

Mistä mahtoi olla kyse? Tästä koitui tietenkin lisää työtä. Pyrkiikö raha menemään työsuojelun edelle, niin kuin usein näyttää käyvän?

Nyt on kuitenkin niin, että työnantajan on poistettava puutteellisuudet, jotka voivat aiheuttaa vaaraa hengelle tai terveydelle. Maksajat voidaan selvittää sitten jälkeensä.

Tärinästä

Metallihommissa tärinältä ei voi välttyä. Tärinää syntyy kulmahiomakoneista, paineilmaltaistoista, pulttikoneista, iskuporakoneista ym. EU on säätänyt tärinädirektiivin, joka on saatettu voimaan jäsenvaltioissa kansallisina asetuksina. Tärinäasetus on tullut voimaan jo vuonna 2005, ja käytännön toimissa on hiljalleen päästy alkuun.

Olin mukana työryhmässä, joka suoritti tärinämittauksia. Varsinaiset mittaukset teki tärinämittauksiin pereh-

tynyt firma, jolla oli tehtävään tarvittavat pelit ja veikeet. Tärinämittauksessa mitattiin työkaluista tulevaa tärinää ja liipaisinaikaa, joka tarkoittaa sitä, kuinka kauan päivänmittaan kone on käytössä. Liipaisinaikamittauksessa koehenkilöiden oli pidettävä mittauslaitetta kahden viikon ajan. Mittauksiin oli valittu tyypillisiä metallimiesten töitä.

Työryhmämme suorittamissa mittauksissa ei raja-arvoja ylitetty. Sen todettiin kuitenkin olevan mahdollista joissain työsuorituksissa. Myös hankalat työasennot yhdessä tärinän kanssa ovat vaaraksi terveydelle.

Kannattaa valita käyttöön koneita, joissa on tärinävaimennus, esim. tärinävaimennettuja kulmahiomakoneita on saatavilla. Myös hyvä lihaskunto, lihastaspainovastaliikkeet, venyttely ja tauotus auttavat, etteivät tärinästä johtuvat sairaudet iske niin helposti.

Ilman tärinävaimennusta

Nuoret

Kun minä olin nuori 70-luvulla, niin pitkä tukka oli muotia; joidenkin mielestä hippejä pyöri maisemissa haitaksi asti. Työkaverikin kertoi hänellä olleen pitkät hiukset; kun hän ajoi mopolla, niin ne sojottivat suoraan taakse ja tuuli hyväili niitä.

Nyt näitä karvapäitä on taas ilmestynyt metallitöihin. Vaara piilee siinä, että pitkät hiukset voivat takertua pyöriin laitteisiin tai koneiden nieluihin, ja silloin tulee pahaa jälkeä.

Myöskään korut, ketjut tai sormukset eivät ole suositeltavia työhommissa. Ne voivat takertua johonkin ja ne johtavat hyvin lämpöä. Esim. vihkisormuksen päälle tipahtanut kuuma roiske voi aiheuttaa sormen ympäri ulottuvan palohaavan. ■

Tärinävaimentimella

Hakaniemessä liiton jäseniä ja työntekijöitä ilahduttaa aika ajoin Metallitalon sisäpihan ikkunalaudoilla istuskeleva huuhkaja. Tämän kuvan kaupunkimaisemissa viihtyvistä linnusta on onnistunut nappaamaan Ahjon toimittaja Kiti Haila.

ITUCin vuosiraportti

ammattiyhdistysoikeuksien loukkauksista

Aktiivinen toiminta ammattiliitossa on useissa maailman maissa edelleen hengenvaarallista puuhaa, käy ilmi ay-liikkeen maailmanjärjestön ITUCin uudesta vuosiraportista. Kesäkuussa julkistettu ay-liikkeen "Musta kirja" raportoi viime vuodelta ay-aktiivien murhia, pahoinpitelyitä, vankilatuomioita, ahdistelua ja laittomia irtisanomisia viime vuodelta yli sadasta maasta. Maanosista vaarallisimman on Latinalainen Amerikka, jossa murhattiin viime vuonna ainakin 66 ihmistä ay-toiminnan takia. Raportin mukaan taluskriisi lupaa tälle vuodelle käännettä pahempaan.

LÄHDE: Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK ry

Ay-liikkeen mielenosoitus ay-aktiivien murhia vastaan Kolumbian pääkaupungissa Bogotassa. Paikallisten liittojen aktiiveilla oli mukanaan kyltit, joista jokaisessa oli yhden murhatun ay-aktiivin nimi. Kuvan kyltissä teksti: "Alirio Dario Silva, ASEP. Murhattu 2.3.2004." Kuva: SASK

ITUCin tänäkertaiseen vuosiraporttiin on päätynyt kaikkiaan 76 väkivallantekoa, joissa ammattiliiton johtaja tai paikallinen aktiivi menetti murhamiesten käsissä henkensä. Mustan listan kärjessä on edelleen Kolumbia, jossa murhien määrä on pitkään vähennyttyään kääntynyt uudelleen nousuun.

ITUCin raportti syyttää käänteestä varsin suorasukaisesti presidentti Álvaro Uribea, jonka johtama oikeistohallitus on kyllä korostanut turvallisuutta ja pannut kovalla kädellä kuriin sissiliike FARCia. Samalla on se yrittänyt estää hallitusta tukevien puolisolitaallisten ryhmien toimintaa koskevat tutkimukset. Ryhmiä epäillään päävastuullisiksi viime vuonna Kolumbiassa rekisteröidyistä 49 murhasta.

Myös Guatemalassa väkivalta ammattiyhdistysliikettä vastaan on kasvanut. Saldo viime vuodelta: yhdeksän surmattua ay-aktiivia. Murhalistalle pääsevät ITUCin raportissa myös Filippiinit ja Venezuela (4 ay-aktiivin murhaa kummassakin), Honduras (3), Nepal (2) sekä Irak, Nigeria, Panama, Tunisia ja Zimbabwe (1).

Viranomaiset rikoskumppaneina

Päävastuun väkivaltaisuuksista kantavat raportin mukaan listattujen maiden hallitukset, jotka eivät ole joko kyenneet tai halunneet puuttua väkivaltaisuuksiin. Useissa tapauksissa hallitukset ovat joko suoraan tai epäsuorasti olleet itse osallisia väkivallanteoissa, raportti syyttää.

Murhien lisäksi seitsemässä maassa raportointiin vakavista tappouhkauksista. Peräti 25 maassa ay-aktiivit joutuivat pahoinpitelyiden tai väkivaltaisten hyökkäysten kohteeksi, raportti listaa. Vähintään yhdeksän maan hallitukset taas heitättivät raportojien mukaan ihmisiä vankityrmään ammattiyhdistystoiminnan takia.

"Hallitukset kaikissa maanosissa ovat selkeästi epäonnistuneet suojelemaan työntekijöiden perusoikeuksia ja olivat usein itse vastuussa niiden vakavista loukkauksista", ITUCin pääsihteeri Guy Ryder katsoo.

Ryder huomauttaa, että samat maat, kuten Kolumbia, Guatemala ja Filippiinit esiintyvät vuosi toisensa jälkeen raportin kuolemantapaustilastoilla. "Tämä osoittaa, että viranomaiset ovat vähintäänkin kyvyttömiä takaamaan suojelua ja toimivat joissakin tapauksissa murheen toimeksiantajien kumppaneina", hän päättelee.

Taluskriisi antaa lisäpontta painostukselle

Raportit ennakoivat maailmanlaajuisen taluskriisin entisestään kiristävän asenteita ay-liikettä kohtaan ja lisäävän myös suorasukaisia painostus- ja sortotoimia. Käänteeseen pahempaan oli näkyvissä jo viime vuoden lopulla varsinkin Afrikassa, jossa hallitukset vastasivat kovaotteisesti ay-liikkeen protesteihin.

Erityisen vahvana kehityssuunta näkyy maailman vapaatuotantoalueilla. Raportti syyttää peräti 34 maata siitä, että ne eivät käytännössä huolehdi mitenkään va-

paatuotantoalueilla työskentelevien perusoikeuksista. Alueilla toimivat yritykset puolestaan käyttävät häikäilemättä hyväkseen lainsäädännön ja puutteellisen valvonnan aukkoja, ITUC huomauttaa raportissaan.

Selvä ja synkkä kehityssuunta on raportin mukaan myös työnantajien vastuun välttely pätikäyösuhteiden, vuokratyöyhtiöiden ja tuotantoketjun pilkkomisen avulla. Tämä kehityssuunta aiemmin tuttu suuntaus on nyt etenemässä vahvasti myös eräissä Euroopan maissa, ITUC arvioi.

"Työntekijöiden perusoikeuksia ei kunnioiteta, ja tämä on lisännyt epätasa-arvoa ympäri maailman", ay-liikkeen maailmanjärjestön pääsihteeri Guy Ryder huomauttaa. "Tuo epätasa-arvo antoi kasvupohjaa myös kansainväliselle taantumalle."

Ay-liikkeen maailmanjärjestön ITUCin vuosiraportti kattaa kaikkiaan 143 maata kaikista maanosista. ITUC on koonnut raportin tiedot omilta jäsenjärjestöiltään, joita on kaikkiaan 312 yhteensä 157 maailman maassa. Järjestöt arvioivat yhteiseksi jäsenmääräkseen noin 170 miljoonaa. Suomesta ITUCin jäseniä ovat Akava, SAK ja STTK.

Vietnamlaisessa huonekalutehtaassa työntekijät voivat kuulua vain valtiovallan kontrolloimaan viralliseen ammattijärjestöön. Tämä tehdas tuottaa puutarhakalusteita mm. Suomen markkinoille. Kuva: Jukka Pääkkönen/SASK

Kesän helmiä

Olavi Kaipainen

Syyskuu oli kesän aurinkoisin ja kaunein. Mökkiläisen toive toteutui, oli mukavaa tehdä mökin talvivalmisteluja. Kaikki valmistelutyöt luistivat vaivatta.

Metsän herkuista kantarelleja löytyi riittävästi. Niiden ihanasta mausta sai nauttia melkein joka aterialla. Muita sieniä ei juuri löytynyt. Aiemmin elokuussa saimme kuitenkin haapasieniä säilöttyä talvea varten. Näin on jokavuotiset herkkutoiveet saatu toteutettua.

Minunhan piti kertoa kesän helmistä. Ne voivat olla tavallisia arkipäivän kokemuksia, joista riittää kertomista myöhemminkin. Kokemukset voivat olla henkilökohtaisia tapahtumia, vaikka osa niistä saattaakin tuntua tapahtumahetkellä epämiellyttäviltä.

Eräällä mökkimatalla, kun olin laskemassa sou-tuvenettä vesille, veneen keulaköli jäi rannalla olleen lankun päälle koholle. Lastasin kaikki mökkitarvat veneeseen. Sitten hyppäsin itse perässä. Kummallista kyllä, vene alkoi keikkua edestakaisin lankun päällä. Tämä aiheutti tavaroiden vierimisen veneen toiselle laidalle ja minä mukana. Painoa kun on kertynyt minulle, vene kallistui tavaroiden luisumisen ja painoni ansiosta syrjälleen ja minä kaaduin veneen pohjal-le. Vesi alkoi virrata veneen sisälle. Olin selälläni ja-lat ylhäällä veneen vastakkaisella reunalla. Siitä asennosta oli vaikea päästä ylös, vaikka kuinka yritti. Vene ei oiennut millään. Selkäni alkoi kastua veden noustessa veneeseen. Vaimo oli autolla vähän matkan päässä. Huutamalla sain hänet apuun, koska en itse päässyt pälkähästä. Tällaisia kommelluksia satuu jokaiselle. Asiat on opeteltava kantapään kautta.

Mökillä kuulin kiinnostavan tarinan: Anoppi oli sellainen eläinten pelkääjä, etenkin lehmät olivat pahimpia pelon aiheuttajia. Anoppi oli ahkera metsässä liikkuja. Suurimman osan ajasta hän vaelteli mökkisaaren vastakkaisella niemellä metsässä etsimässä metsän antimia; sieniä ja marjoja. Tällä kertaa hän oli musti-

kassa ja siinä kyykkiessään hän tunsu nuuhkaisun ja kosketuksen tukassaan. Hän vilkaisi taakseen. Hevonen, se ryökäle, oli siinä hänen takanaan tutustu-massa häneen. Anoppi vain huitaisi kädellään ja sanoi karjalaisittain: ”Mää matkaheis”. Hevonen totteli ja anoppi jatkoi marjastusta.

Tänä syksynä, kun olin sienessä samaisessa nie-messä, mäyrä nuorukainen, tuli luokseni ja nuuhki mi-nua, liekö luullut hajun perusteella heimolaisekseen. Oli mukava seurata sen menoa. Luonto on usein ih-meellinen, kun muistaa katsella sitä tarkasti.

Eläinkokemuksista oli kiinnostava kokemus käyn-ti Ähtärin eläinpuistossa. Siellä on paljon eläimiä suo-malaisesta luonnosta. Tältä kesältä jäi erityisesti mie-leen korppi, jonka häkin luona seisoin pitkään. Se istui verkon vieressä olevalla muurilla. Ylsin siitä verkon silmästä kutittamaan sitä. Se alkoi äänteleämään kar-healla kurkkuäänellä. Sitten se ojensi minulle pienen risutikun verkon silmästä työntämällä. Se ilmoitti ään-telemällä, että tee työ paremmin. Tein työtä käsket-tyä, mutta tikku katkesi. Ei moksistakaan, korppi toi entistä paksumman tikun minulle. Sen jälkeen rapsu-tus sujui ongelmitta.

Monesti verkon laskussa vaimo soutaa ja minä yri-tän laskea verkkoa parhaan kyyni mukaan. Eihän se aina onnistu laulaen, kun tuuli painaa venettä ver-kon päälle. Vaimon syy, siinä tulee meluttua turhan tähden. Tämä taitaa olla tuttua monille meistä miehistä. Vaimon syytä se on! Verkon laskun jälkeen sitä istutaan veneen perässä ja vaimo soutaa kotisaaren.

Kesä oli täynnä kertomieni tapausten kaltaisia ko-kemuksia. Nimitän näitä helmiksi. Antavathan ne jäl-kikäteen elämälle hohtoa. Kokemuksista meidän täy-tyy oppia. Harva tunnustaa tehneensä tyhmyyksiä. Työssä ollessani kerroin usein kesän tapahtumia työ-kavereilleni. He totesivat, että tuollaista voi sattua vain sinulle.

Terveiset Laura–Elizabethilta ja Benjaminilta!

Kaksi osastomme kummilasta ovat lähettäneet meille kirjeen ja valokuvia.

Bolivialainen Laura-Elizabeth on nyt 11-vuotias. Kirjeessään hän kiittää kummejaan lämpimästi ja kertoo olevansa alakoulun viimeisen eli kuudennen luokan joululomalla. Vanhemmat ja veli voivat hyvin. Laura-Elizabeth kertoo auttavansa perhettään eläinten hoidossa ja peltoissa.

Kummiorganisaatiomme Plan toimii Laura-Elizabethin asuinalueella paitsi avustamalla perheitä suoraan, myös kouluttamalla terveydenhoitohenkilöstöä, opastamalla pikkulasten hoidossa ja vapaaehtoistyöntekijöitä perehdyttämällä.

Plan kertoo raporteissaan aina myös esimerkkejä kummilasten maissa meneillään olevista projekteista. Yksi sellainen on Bolivian Potosin alueella "Laatua oppimiseen" –projekti. Siinä alakoululaisten saamaa opetusta kehitetään erityisesti laskennossa ja itseilmaisussa. Opettajia tutustutetaan uudenlaisiin opetusvälineisiin, joilla oppimista voi tehdä kiinnostavammaksi ja saada oppilaat osallistumaan enemmän. Plan on tukenut lasten koulunkäyntiä myös hankkimalla koulukalusteita, koulukirjaston ja tietokoneita.

Boliviassa myös maan hallitus tekee tarmokkaasti työtä lasten elinolojen kehittämiseksi, yhdessä Planin, Maailman terveysjärjestön WHO:n ja YK:n lastenrahasto Unicefin kanssa. Lasten nälkää yritetään nujertaa Ketsua-intiaanien parissa. Tässäkin avustustoiminnassa keskeistä on naisten kouluttaminen: äitejä opastetaan "valvojaideiksi", jotka seuraavat lasten painon kehitystä vauvasta viisivuotiaaksi. He myös vievät ravitsemustietoa eteenpäin yhteisöissään. Työtä riittää, joten kaikki apu on enemmän kuin tarpeen.

Laura-Elizabeth siskonsa, veljensä ja tätinsä kanssa

Benjamin -kummipoikamme asuu Ghanassa. Benjamin on jo 16-vuotias ja käy koulua. Benjaminille kuuluu hyvää, hän itse ja hänen perheensä ovat olleet terveitä. Myös Benjamin kiittää saamastaan avusta, kirjeestä ja lahjasta ja lähettää oman piirustuksensa.

Benjaminin lähialueella Plan on kanavoinut tukea mm. lasten ja odottavien äitien rokotuksiin, koulutuksen kehittämiseen ja lasten oikeuksista tiedottamiseen.

Kylät Ghanassa voivat kehittyä vaikkapa virtahepojen kautta! IPS:n uutinen kertoo hankkeesta, jossa wechiau-kansa päätti perustaa alueelleen virtahepojen suojelualueen, joka alkoikin nopeasti tuoda matkailutuloja. Noiden tulojen ja kehitysavun turvin pystyttiin rakentamaan kouluja, poraamaan kaivoja ja hankkimaan aurinkopaneeleja. Tällaiset paikalliset hankkeet usein hyödyttävät alueitaan tehokkaimmin.

Vuosi 2009 on YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen 20-vuotisjuhlavuosi. Myös kummiorganisaatiomme Plan Suomi osallistuu juhlavuoteen näkyvästi ja monin tavoin. Juhlavuoden suojelijana on tasavallan presidentti Tarja Halonen. Haastetta sopimuksen paremmassa toteuttamisessa on niin Suomessa kuin maailmanlaajuisesti todella paljon. Kummiuden kautta ja monin muin tavoin voimme osallistua tähän tärkeään tehtävään.

Planin ja uutistoimisto IPS:n materiaaleista koostanut Merja Mäkinen, Jämsä ■

LAHJOITUS KUMMILAPSILLE

Kummilapsemme ovat saaneet lahjoituksen osastomme veteraanijäseneltä. Vuosi sitten kouvolaalainen eläkkeellä oleva jäsenemme otti osastoomme yhteyttä ja kertoi haluavansa osallistua omalta osaltaan kahden kummilapsemme tukemiseen, tukisummana 15 euroa neljännesvuosittain. Näillä rahoilla osasto ostaa kummilapsille muutamia kertoja vuodessa pieniä lahjoja lapsille lähetettäväksi Plan-järjestön kautta.

HAASTE veteraanijäsenille

Lahjoittajamme haastaa nyt myös muut osaston eläkkeellä olevat jäsenet tukitoimintaan. Jos vastaat haasteeseen ja haluat tukea osaston jäsenenä kummilapsitoimintaa, ota yhteyttä osaston toimistolle. Lahjoitukset maksetaan kummitilille, jonka varat ohjataan lyhentämättömänä lasten lahjoihin ja heidän kummitukensa korotuksiin.

Kummilasten tukemisella voimme tehdä tästä maailmasta hiukan paremman paikan meille kaikille; Lasten hymyssä on tulevaisuus.

Ammattiosasto 254:n toimisto

Turunlinnantie 8

00930 Helsinki

puh: 045 235 2727

sähköposti: ao254.metalli@elisanet.fi

Komennusmiehillä aika on usein ns. kortilla, mikä vaikeuttaa vapaa-ajanharrastuksia. Lukeminen on kiva ja hyvä harrastus. Monasti pitkän ja raskaan työpäivän jälkeen ei vaan tahdo jaksaa kirjaan tarttua, ei ainakaan kauaksi aikaa. Viikonloput ne sitten vasta kiireisiä ovatkin, kun yrittää parissa päivässä suoriutua viikon rästitöistä kotona. Harrasta siinä sitten! Itse olen jo muutaman vuosikymmenen aikana kuunnellut äänikirjoja työmatkoillani, kun niitä tulee käytännössä yksin ajeltua. Voisin sanoa olevani lähestulkoon "koukussa" niiden kuunteluun matkoillani. Olin menneenä kesänä Kirjoitan-siis ajattelen -kurssilla Murikassa. Siellä yksi kurssitoverini teki kurssi-lehteemme ko. harrastuksesta hyvän jutun, toivottavasti se kannustaa komennusmiehiäkin kokeilemaan toisenlaista tapaa tutustua kirjallisuuteen.

Tapio Niemelä, AO 254:n sihteeri

Harrastuksena kuuntelu

Marko Penttilä

Kirjan lukeminen on monelle vastenmielistä puuhaa. Perinteinen lukeminen vaatii paljon aikaa ja rauhallisen ympäristön. Työ, kotityöt, perhe ja varsinkin lastenhoito vievät lähes kaiken ajan. Vähäistä vapaa-aikaa ei haluta tuhlatavaan lukemiseen.

Äänikirjan kuuntelu on helppo ja edullinen tapa "lukea kirjaa". Valmiiksi luettuja kirjoja löytyy ilmaiseksi kirjastoista Cd-muodossa sekä internetin ihmeellisestä maailmasta. Jokaiselle löytyy varmasti jotain mielekästä kuunneltavaa: runoista dekkareihin sekä romaaneista uuteen testamenttiin ja kaikkea mahdollista niiden väliltä.

Äänikirjan muuttaminen mp3-muotoon ja tallentaminen mp3-soittimeen tai puhelimeen onnistuu helposti jokaiselta. Kirjan kuuntelu ei vaadi enää isoja tilaa vieviä cd- tai kasettisoittimia, joten se onnistuu milloin ja missä vain. Voi tehdä kotiaskareita tai vaikka lenkkeillä ja samalla kuunnella hyvää kirjaa.

Kuunnelmat ovat hieman viihdyttävämpiä kuin tavalliset äänikirjat, joissa kirjan lukee yksi henkilö. Kuunnelma on radiossa esitettävä ja sille kirjoitettu ääninäytelmä. Douglas Adamsin Linnunrata-romaneihin perustuva Linnunradan käsikirja liftareille on aivan loistava 25-osainen Radioteatterin tekemä kuunnelma.

OMIA KOKEMUKSIA

Aloitin kuuntelun itselleni tutuista kirjoista kuten Reijo Mäen Vares-

dekkareista sekä Dan Brownin Da Vinci koodista. Kirjojen "lukemisen" helppous ja nopeus yllätti minut, eikä aikaakaan kun olinkin jo kuunnellut heidän koko tuotantonsa.

Seuraavaksi etsin lisää vastaavantyylistä kirjallisuutta cd-muodossa ja

kuuntelin mm. Leena Lehtolaisen, Eppu Nuotion, Ilkka Remeksen ja Seppo Jokisen saatavilla olleet teokset. Kotimaisten dekkarien jälkeen ahmin myös ulkomaisia käännösidekkareita jopa 3-5 kirjan viikkovauhdilla. Äänikirjavalikoiman pienentyessä otin kirjastosta mukaan myös muunlaista kuunneltavaa ikään kuin kokeeksi.

Eipä aikaakaan kun kuuntelin jo kaikkea mahdollista. Aiemmin tylsänä pitämäni kirjailijan tylsä kirja olikin yhtäkkiä todella mielenkiintoinen. Myönnän rehellisesti, että Tervon, Hotakaisen, Huovisen, Paasilinnan ja useiden muiden kirjailijoiden teokset olisivat jääneet hyllyyn, jos minun olisi pitänyt lukea ne.

Olen myös löytänyt uusia näkökulmia moniin asioihin kuuntelemieni kirjojen avulla. Esimerkiksi Anna-Leena Härkösen Ei kiitos -romaanin herätti paljon ajatuksia ja laittoi miettimään omaa elämäntilannetta.

HYÖTYÄ

Äänikirjoina löytyy myös kielikursseja sekä erilaisia rentoutus-, itsesuggestio- ja hypnoosi-äänitteitä kuten "Irti tupakasta hypnoosin avulla". Äänikirjat helpottavat opiskelua ja voivat tehdä työntekoa mielekkäämpää.

Minulle kirjan kuunteleminen on terapiaa, henkireikä arjen ongelmassa. Ikioma hetkeni, jolloin saan ajatukset vähäksi aikaa muualle.

Työsuojeluvaalit

1.11.-31.12.2009

Marras-joulukuussa valitaan työpaikkojen työsuojeluvaltuutetut seuraavaksi kahdeksi vuodeksi.

Kaikilla työpaikoilla, joissa on vähintään 10 työntekijää,
tulee lain mukaan valita työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

**Äänestä ja vaikuta
oman työpaikkasi sekä työympäristösi
turvallisuuteen.**

UUDET POLKUPYÖRÄT METALLIN AMMATTILAISILLE!

INSERA, CORRATEC, FOCUS, HELKAMA

HUOLLOT JA KORJAUKSET AMMATTITÄIDOLLA!

KUNTOLAITE WEIDER PRO 4500

AO 254:N JÄSENILLE TARJOUSHINTAAN

365.-

Tule ja tutustu paikalliseen pyöräpajaan!!!

KoKo PYÖRÄ

Esa Koskela
Törnäväntie 2
60200 Seinäjoki
puh. 050 443 3227

